

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Blicher, Steen Steensen.; S. S. Blicher.

Vestlig Profil af den Cimbriske Halvøe fra
Hamborg til Skagen tagen paa Reiser

Kjøbenhavn : C. Steens Forlag, 1839

109 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

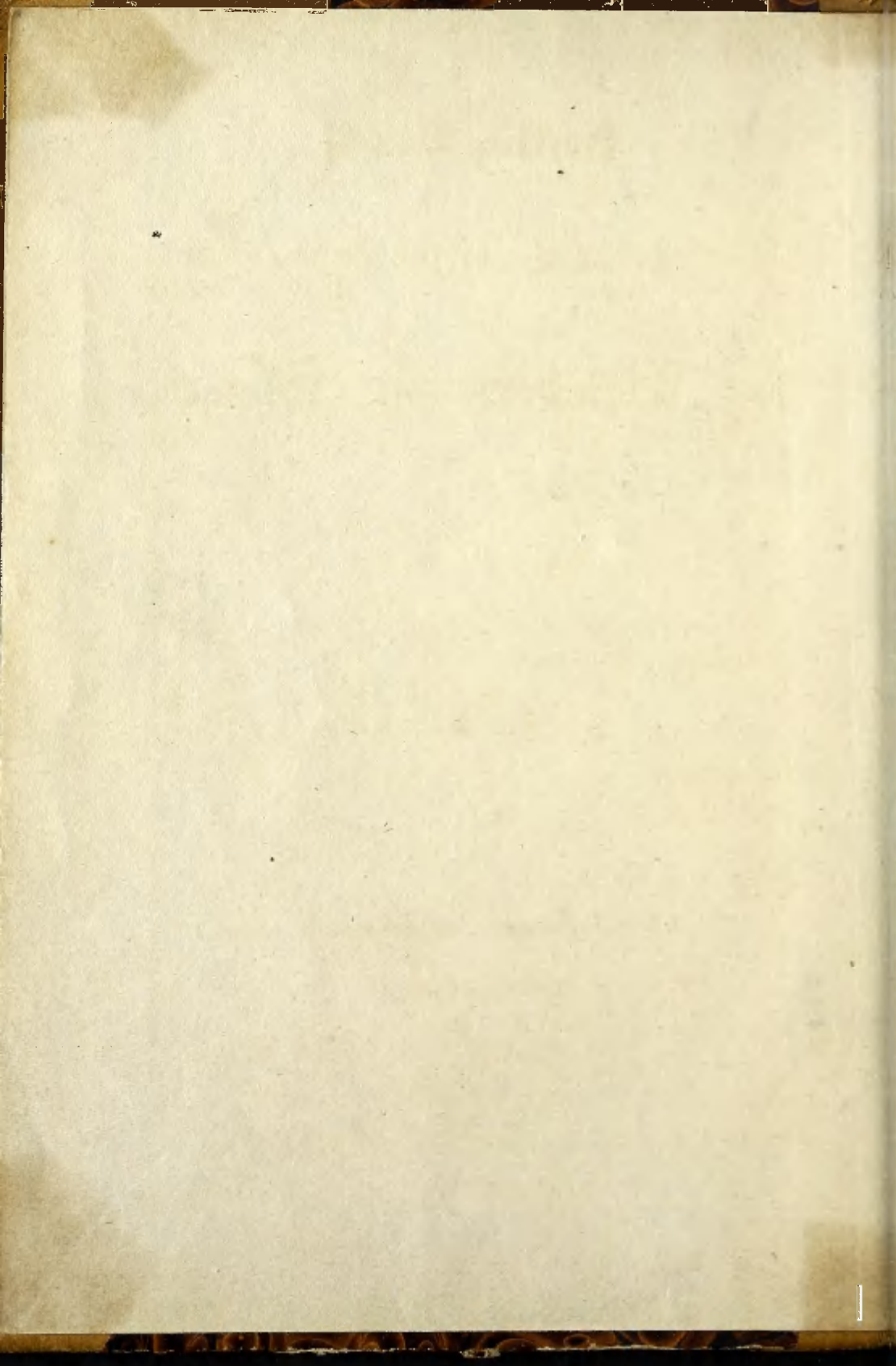
The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130019163777

Westlig Profil

af den Cimbriske Halvøe

fra Hamborg til Skagen

tagen paa Reiser

af

S. S. Blicher.

Kjøbenhavn.

Paa Bog- og Papiirhandler C. Steens Forlag.

Trykt i Sabritius de Tengnagels Bogtrykkeri.

1859.

Museo de la Real Academia de Ciencias Exactas, Físicas y Naturales

INSTITUTO DE INVESTIGACIONES CIENTÍFICAS

CONSEJO SUPERIOR DE INVESTIGACIONES CIENTÍFICAS

SECRETARÍA DE ESTADO DE EDUCACIÓN PÚBLICA

SECRETARÍA DE EDUCACIÓN PÚBLICA

Indhold.

	Pag.
Hamborg og Altona	1.
Elben og dens Bredder	7.
Marsken	12.
Meldorp	14.
Himmel og Helvede	17.
Wöhrden og Nienkirchen	18.
Heide	21.
Nordfrisernes Land	22.
Nordstrand	25.
Halligerne	26.
Fohr	29.
Fra Husum til Tonder	31.
Tonder og Mogeltonder	33.
Ribe	36.
Fanoë	38.
Blaabjerg	40.
Tepperne	42.
Klitbørne	53.
Sidespring gennem Heden. (En Røverhistorie.)	57.

	Pag.
Bowbjerg. (Endnu en Røverhistorie.)	66.
Agger	72.
Vestervig.	75.
Havets Gjennembrud	77.
Førgeborg	80.
Klitmøller	86.
Hjertebjerg	91.
Bolbjerg	92.
Bildmosen	94.
Rubjerg og Lonstrup	96.
Strandvejen.	99.
Milerne	103.
Skagen	105.
Grenen.	108.

I.

Hamborg og Altona.

En Blodaare fra Tydslands Hjerte strømmer Elben forbi Verdens tredie Handelsstad; ikke forgjæves tilbydende dens Tusinder af Sejlere Befordring til Havet.

Hamborg er Handelens Triumph; den er ret egentlig — ja ene og allene en Kjøbstad, en Kjøbmandstad. Sin Tilværelse skylder den hverken Kongemagt eller Baabenmagt, men Handelsmagt. Ikke fra Ministres Cabinetter, men fra Kræmmeres Skriverstuer udfærdigedes de Befalinger, som her oprejste Templer og Slotte, og mægtige Volde omkring dem, som hentede Skibe fra alle Verdens Riger, og Guld fra deres Kister og Skatkammer. Men med dette paa Jorden almægtige Metal tilvunde dets Herrer sig kongelig Vælde og frigerst Ære. Disse Skriverstuer har bragt Cabinetter til at skjælve. Børsen i Hamborg

er Samlingsstedet for en stedsevarende stedsevirkende Congress; men dennes Protocoller sluttes aldrig. Men bort fra Børsen! hvad har en Digter med Coursen at gjøre? — So, med Berelcoursen — Dog, lad nu den Fugl flyve! hen til en anden Congress! Did, hvor de menneskelige Videnskaber og Daarskaber sende deres Repræsenterere; hvor de prædike een Dag efter den anden, eet Seculum efter det andet, uden at kunne mægle nogen taalelig Fred; og vel, om de endog ikke lægge Spirer til Ufred, til ret egentlig indvortes Krig — Hvad har de iaften paa Stadttheater? — „Don Juan.“ Mozarts Mesterstykke! Tonekonstens Triumph! Musikkens Macbeth! Det maae vi høre! — Jeg gif, og hørte — ja, ene og allene hørte; thi see kunde jeg ikke, for at høre; den Heremester kan give een Sands Arbeide nok. — At see Don Juan — det er lidt — det er intet; men at høre Instrumenternes Fortælling, Bellystens Historie saaledes fremtonet — det er et Heelt, som Djet ikke kan dele med Dret.

Paa Tivolitheatret der er det omvendt; der behøve vi ingen Drer; vi maatte ønske, at vi slet ikke havde dem. Den Rumlen for Exempel ned ad Kullebanen mellem Acterne har slet ikke noget behageligt ved sig; og under Acterne hører man for lidet af det der skulde høres, hvis man ikke har faaet Plads

tæt nede ved Skuepladsen. — „Men hvad er det da, vi her skulle see?“ — En mimisk Forestilling; og er denne god, kan man jo see hvad der siges. Men her er endnu en anden Sands i Virksomhed; taber Hørelsen, da vinder Smagen. . Enhver Tilskuerbænk har foran sig Borde, forsynede med legemlig Bederskvælgelse: i Tivoli sørges baade for Legem og Sjæl.

Klopstock's Geg! — Modtag endnu een af dem, der ere tilovers i Verden! modtag mig under dit lune Bladeskuur! lad mig hvile de trætte Lemmer paa Træbænken ved din Fod! støtte min syge Arm paa Bordet! dette opkradsede Bord, hvor han saa ofte hvilede det takfulde Hoved i de kraftfulde Hænder, dem Ingen vilde bruge. — Her sad han i Læ for den tummelfulde Stad, og drømte sig tilbage i Hermans Helteld, i Teutoburgerkoven, hvor de romerske Legioner sank under Frihedskæmpernes Sværde. Ak, han drømte vel mere end om dette, om en anden Frihedsdag for det sonderlemmede lamslagne Fædreland. — Drømte? Ja, ret drømte: Lykjalighed søger Digteren aldrig eller finder han aldrig i Virkeligheden; kun i det Haab, at dog nogle af hans Drømme have lidt at betyde. Det gaaer ham med hans vaagne Drømme, som den Sovende med sine: Denne lader sig Nat efter Nat indbilde de urimeligste Ting; naar han opvaagner,

flammer han sig over sin barnagtige Lettroenhed, og foresætter sig, at han ikke mere vil lade sig saadan narre. Men det nytter ikke: næste Nat er han ligesaa taabelig som forhen. Naa! det faaer saa være! bedre altid: en Konge i Drømme, end en Stodder i Virkelighed!

Bernstorph! Tilgiv mig! Der var saa langt mellem Klopstock's Teg og Gjentoste Bakke.

Altmannshöhe. Herfra overseer jeg Dig, du stolte Kjøbmandsstad! mit Blik hviler paa Dine Urte haver i Elben. — Hvad søger det der? Kaal og Gulerødder, Løg og Petersille? Nei, det dvæler ved Tode's Fødested. Stakkels Tode! havde Du blevet her, og dyrket Gulerod, istedetfor at skrive om Negliferod! Brugt Gartnerkniven, istedetfor Doctorkniven! istedetfor Doctorhatten! baaret Bierlændernes Umagerhat, havt en Bierlænderinde til Livsveninde, istedetfor — — Stakkels Tode! Barnligglade Digtersjæl! Hævende Dig paa Elbørnes Blomsterdust svævede Du, en Trækfugl mod det høiere Norden. Men Sygstelusten betyngede, indkræmpede Dit lette, livsfriske Bryst. Sygeligt Huuslivs Asthma forkortede Dine Dage — Stakkels Tode!

Benstre om! Hvad har vi her? — Wandsbeck! Ah! Spillehuset, dette Tempel for — ja for hvilken

Afgud? de Gamle havde Templer og Dyrkelse for Tyverie, for Horerie, for Fylderie. Disse Dæmoner have de Yngre affat; men til Erstatning indsat en ny, der er instar omnium. Synderligt nok, om de Gamle slet ikke skulde have kjendt Gudinden Lotteria, da hun dog er en Søster til de tre Gratier: Tisiphone, Megæra, og Aleto. Den Bifte, hvormed hun kjærtegner sine Tilbedere, er, vitterligt nok, sammensat af de samme nydelige Smaeskabninger, med hvilke hine carësere de deres Elskere i Tartarus. Det er en mægtig Gudinde denne Lotteria: hun virker paa sine Dyrkere med Troldomskraft; paa Mercurii Alter offres kun nogle Tyvekoster; paa Veneris nogle Legemsfræster; paa Bacchi nogle Drikkepenge; men paa Lotterias Alter lægges Penge og Pengesværd — al Ejendom lige til den sidste Skjorte; der offres Slægt og Bønnen, Hustru og Børn, Tid, Sundhed, Dyd og Gode, og tilsidst den udtærede Beenrad af et Legeme, og den til det yderste fordærvede Sjæl, Det kan man falde at ofre. — Stænderne beskytte Dig! Du fortryllende Fee! —

Sanct Pauli. Ja, ja! Kald det kun op efter saa mange Helgene, I ville: der er alligevel Intet, som ligner Hellighed paa Hamburgerberg. Denne Forstad er derimod at betragte som en pyntelig Skamkiste,

eller et Bærmekar. Dersom jeg kunde fremmane en af de gamle Rommere, og henstille ham her: han vilde troe, at det just var Saturnifest for Republikens Slaver. Men førte jeg ham saa ind i Menageriet til Løver og Tigre, og alle de andre glubende Dyr; da vilde han medrette belave sig paa een af hine Folkeforlystelser, hvor Menneskene overgik Løver og Tigre i Vildhed og Blodtørstighed. Og under dette Hensyn findes virkelig en særdeles Lighed mellem et romersk Amphietheater og Hamburgerberg; thi ogsaa her ere de vilde Dyr tamme, og de tamme Dyr vilde. Dyr-tæmmeren Martin putter sit Hoved ind i Løvens Gab og brøler ham ned i Halsen; han lader Tigreren omfavne sig, Hyænen kysses sig, og Kvæleren omslynge sig; men Sngen af dem krummer et Haar paa hans Hoved. Det var de vilde Dyr. Lad os engang see paa de tamme! Ak! deres altfor store Tamhed har gjort dem vilde; der er Gift i deres Kys; der er Pest i deres Aande; der er af Helvedes Ild i deres Blik.

Mene I virkelig — I derinde i Magdalene-stiftelsen — at disse Forvildede paa ny kunne tæmmes? Meningen er from; Arbejdet er ædelt; men hvorledes falder Høsten ud? — „Det overlade vi til Høstens Herre.“

Saa lader os da overlade denne Klintemark til den samme der skabte Hveden! — Adieu!

Altona! Føer mig snart til Altona, min Cicerone! — „De er i Altona“ — Virkelig? ja saa svarer den til sit Navn. — Byen er smuk, seer saa ungdommelig ud — som en Datter af Hammonia — Ja! nu kan jeg begribe, at Moderen er jalour; de coquettere begge med Mercurius, men den Gamle synes, hun har ældre Rettigheder, af hvilke hun ingen vil afstaae til Datteren. Men Datteren er dog yngre, smukkere — Derfor kan hun takke Mama, som fik Steenbock overtalt til at brænde hendes Sløjsjole: saa fik hun sig nye og pene Klæder.“ — Tillykke! Sid de maae holde længe og altid klæde dig godt! Farvel! Hils din Moder! og din Bedstemoder Lybek! Hun har sat meget af paa de sidste Tider, og skranter betydeligt. Jeg frygter for, at hun ikke mere kommer til Kræster. Farvel alle Tre.

II.

Elben og dens Bredder.

Man maae besejle denne Flod hen udad dens Munding, kort efter et langvarigt Stormvejr. Det er Moroe at see, hvor de komme smuttende herind fra den vilde Kehraus derude alle de mange bevingede Dandsferinder. Som naar Damer, efter en gennem-

dandsæt Nat, forlade Balsalen: de have alle lidt meer eller mindre Havarie paa den pyntelige Taffelasse; Een har forliist sine Handsker, en Anden en Sløjfe, en Tredie en Haarblomst — saaledes see vi paa hine stærktomtumlede Havfruer, Mærkerne fra Keelen med Jolus og Neptunus. Vi see endog Een og Anden saa udmattet, at hun maae lade sig slæbe af Een af Vulcani Svende — jeg mener Dampskibene, disse kæmpestærke Havgasser, der blæse ad Vinden; de gjøre selv Vind — gloheed Sirocco. — Det var ogsaa et Puds, den halte Smed spillede sine nysomrørte Farbrødre, da han saaledes tog Sotjeneste. Nu kan Neptunus snart spare sit „Qvos ego!“ og Venus behøver ikke meer at tigge Jolus om „at slippe sine kraftige Vinde“; hun kan godt behjælpe sig med sin egen Mand.

Men staaer Vinden fra een af Siderne perpendikulær paa Flodløbet, da er det dobbelt levende med Sejladsen: de Udhylte chassere forbi de hjemvendende, at afløse dem i Bølgedandsen; naturligviis langt stadseligere, med hvidere, helere Sejl, med blankere Bøve. Der „klappes af“ tænkte jeg, som i hiin gammel dags Engelsk-Menuet, hvor den ene Dandsesinde skiftedes med den anden om at trætte Ballets Don Juan. — Hvor sorgløst glide disse stolte Svaner ud

mod Storchhavets vilde Favnetag! Den, og Den skal maaskee aldrig mere naae en frelsende Havn; og dog knejse de lige stout, som om de aldrig kunde forgaae — og ret saa! Frygt for mulige Farer er værre end virkelig Nød. Hvo som frygter for Døden, er allerede død fra Livet.

Hannoverske Kysten har intet synderligt tiltrækkende: dens Udseende er hverken bydende eller indbydende; Jorden er grøn, men flad; jeg ynder Bølgeformen. Jeg ynder disse Bakker, disse ubevægelige Landbølger med Dalene imellem sig; de ere Erobringer fra Naturkrigene; Marskengene ere Havets Naadegaver. Fede ere disse; men jeg veed ikke, hvorledes det gaaer til: ved Synet af deslige Enge kommer jeg uvilkaarligt til at tænke paa fede Mennesker, fedt Flæsk, Gaasfidt og Fidegrever; og derved kommer jeg endvidere til at tænke paa Planteliv og aandelig Søvn, og saa kvalmer det for mig. Nei, da huer mig Elbens Ramme mod Norden: disse store Buler, disse dybe Ur ere Vidner om Arbejde og Kamp.

En af mine Medrejsende paa Hamborgerdampskibet — han havde grøn Kjole — gjorde mig den Bemærkning: at derinde paa Hannoversiden vist maatte være god Bekkasinjagt. „Det troer jeg nok,“ svarede jeg; „thi jeg kan see Nebbene af dem.“ — Han saae

til mig med et Ansigt, som om han vilde sige: „er Du gal? eller vil Du gjøre Nar ad Folk?“ — Men jeg pegede paa Kirkespirene derinde: og nu indrømmede han leende Eignelsens Rigtighed. Han drejede sig derpaa om mod den holstenske Kyst: „der ligger Stensee,“ sagde han sukkende, som for sig selv. Jeg tænkte, dette var et Elskovssuk, og yttrede min Formodning. Men den var falsk: dette Suk gjaldt hans afdøde Fader, der havde været i Tjeneste hos hiin preussiske Veteran, der ved Sena og Auerstädt tabte sin gamle Laurbærkrands til de franske Orne. Stakfels Cherusker! det fautede for ham paa hans ældre Dage: han forveilede Julius Cæsar med Varus, Napoleon med en Pompadourgeneral, Auerstädt med Rosbach. Han var saa vilds i Tidsregningen, at han skrev 1756, da alle Andre skreve 1806. Gamle brave Tydsker! Det var andre Tider, da Du deponerede under Professoren i Sanssouci. Havde Du dog kunnet opleve Nutidens „Hermannschlacht!“ der gjorde Nutidens Julius Cæsar til Varus!

Blankenese! — Skovshoved! Hornbek! Hurup! Kalbæk! Agger! jeg elsker Eder, I vævre Amphibier! — Snart paa Landet, og snart paa Vandet — Waadt og Tørt — Koldt og Varmt — det er det rigtige Liv. — Tillykke med Fiskeriet, I Havoddere! Eder er

det, vi Landkrabber maae takke for vore lækkreste Spi-
ser. Jeg kan aldrig see Eder, uden at tænke paa
Torst og Østers — Østers! — ah! nu først erindrer
jeg, at det rige Hamburg ikke havde een eneste at byde
mig. Skallerne laae hobevis udenfor Restaurationerne
som tomme Tallerkener, som Bindene af opslidte Bø-
ger — Hamburg! Hamburg! Alt andet havde Du;
Jeg savnede Intet i Dig uden Østers og Tiggere.

Glückstadt! — Vig Du kun i Roe for mig,
Du frygtelige Sphinx! Gid Du maatte ligge saaledes
til Døddag, og aldrig finde din Oedipos! — Skynd
Dig, min hamburgske Polyphemus! Pust stærkere ud
af Din uhyre Blæsebælg! Brug Dine vældige Ham-
mere! at vi snart maae løbe den sovende Drage ud
af Sigte!

Brunsbüttel! Porten til den rige Marsk!
Marsken er jo ogsaa en Fæstning; og den i uophørlig
Belejringsstand. Ja! men det er ikke mod Menne-
skenes Magt, den hæver sine mægtige Volde! Det er
Jorden, der forsvarer sig mod tvende andre Elementer.
Og visseelig! naar Luft og Vand alliere sig, og løbe
Storm til Marsken: da vee den! hvis det lykkes at
aabne en Bresche. — Men nu farvel Polyphem! for
dit Element behøver jeg ikke længer at frygte.

III.

Marsken.

Ved Strædet, der skiller Britanien fra Europa begynde disse Tilfætninger fra Havet — hvad enten vi ville ansee dem som Gaver, eller som Rov, der er vundet tilbage. Jeg hælder til den sidste Mening. Havets ejendommelige Bund er Sand og Steen; den lerede Grund hentyder paa tilbundne Besiddelser — Erobringer fra Landjorden. Hvad nu er Marsk, maae tilforn have været Geest — Højland. Havet er i voldsomt Naturoprør brudt ind paa Landet, og ved sin Tilbagegang har det medtaget, i sine fjernere Dybheder nedskullet den lettere, løsere Dverfkorpe lige til det faste og fejge Leerunderlag. Den mægtige Nord-sø vælter sine saltvangre tunge Bølger, optaarneede fremdrevne af Stormene fra Vesten, med en Boldsomhed, for hvilken Menneskets udholdende Anstrængelser neppe formaaer at sætte Grændser. Mod dette vilde Hav er Østersøen kun for en Dam at regne. Eldgamle Frasagn stemme hermed: Snies Saga, Ages og Ebbes Bise, Longobarders, Cimbrers og Teutoners Dverfsvømmelse mod Syden og Gjennembrud af Alperne — Italiens Diger, lære os: at denne

vor Halvøe engang har bredet sig langt videre mod Vesten.

Naar Tilbageerobringen er begyndt, det vide vi ikke, saalidet som vi begribe, hvorfra Boldene ere komne, disse Kæmpeværker, der bringe os i Tanker om den chinesiske Dæmning mod Sandhavets 3: Mellemasiens Oversvømmelser, Nomadernes Stormflod, der strakte sig lige fra det gule Hav og henad imod det atlantiske. — Kraftfulde, uforsærdede, haardnakkede have de været, disse Havets Modstandere; de have stivet deres Nakker ogsaa mod Menneskers Aag: Belgier, Bataver, Friser, Ditmarscher, alle have de været med Bjergboerens Kraft for deres frugtbare Summer. I yderste Trængsel have de endog kaldet den gamle Fjende Havet tilhjelp mod de nye fra Landet.

Har Havet virkelig engang været i Besiddelse af disse Egne, da har det givet dem forbedrede, berigede tilbage. Det kan neppe betvivles: at Havets hundrede- eller tusind-aarige Paavirkning maae have meddeelt Klegen denne ægyptiske Fedme, der fylder Marssbondens Lader og Hamborgs Slagterbode. Og dette samme saa ilde udraabte Hav, der betaler sit Laan med Aagerrenter, vedbliver stedse at klare een Gjæld efter den anden: aarlig bliver „Sliften“ bredere og bredere; fra Digerne seer man i Ebbetiden Grundene

hvide og glindfende som Gismarker strække sig mange tusinde Alen ud mod Dybet. Mange Aar vil det neppe vare, før Marsken engang endnu forøger sin uudtømmelige Fond.

IV.

Meldorp.

Sørgelige Grindringer flæbe ved Dig, Du Sydditmarskens Hovedstad! Her var det, hvor den nordiske Gondottiere, Tydsklands Sforza lod sine Blodhunde myrde og fluge. Her var det, hvor 338 Aar tilbage de Bældige paa Jorden huserede og jubilerede, haanede Menneskeheden, og trodsede Guddommen — den ene Dag, for den næste at nedtrædes i Polen. — Diderik den Lykkelige's Sønneson! da Du laae paa Din Døds seng deroppe ved Viimsfjorden, mon da ikke Blodbadene i Windbergen, i Meldorp, ved Hemmingstädt har været Din sidste Acts Decorationer? Ulykkelige Johannes! Du var svag nok til at lade Dig lede af Onde. Havde Du blot vidst: at en Konges Svagbed oftest er farligere for ham og hans Folk end Tyrannerne's Ondskab. — Femti og ni Aar derefter faldt Meldorp anden og sidste Gang, men i bedre

Hænder: Friedrich blev Marsken en „Fried im Reiche“ og en „Freudenreich“.

Paa minderige Steder søge Djnene af sig selv efter synlige Mærker paa hine Begivenheder og Størværker. Saaledes saae jeg mig begjærlig om efter Levninger af Byens gamle Befæstning — forgjæves. Jeg hørte mig ogsaa om efter mundtlige Frasagn fra hine Tider — jeg fandt ingen. Jeg adspurgte Liigstenene i Kirke og paa Kirkegaard — intet Svar. — Alt hvad jeg kunde opdage, vare tvende nøgne Fane-stænger i Choret's Hvalving. Jeg kalder dem nøgne; thi kun fra den Ene hang endnu en lille støvet Pjalt af „Beiviseren i Slaget“. Hvem de havde tilhørt? Hvor de vare gjorte til Bytte? og Naar? Det vidste — Ingen. Jeg blev nedslaaet, mismodig: skal da Menneskets egne Hænder hjælpe Tiden og Elementerne at jevne det Dphøjede, udglatte det Paastrykte? Afsnide den gamle Indskrift paa den store Rolle? Gjøre den til en Palimpsest? — Saa fleer det her — og det er endda ikke saa ilde. Det er godt, at de udjevnes disse blodige Spor; thi de ere ikke af fremmede Fødder. Var Holsteneren ikke Ditmarskerens kjædelige Broder? Var Friseren hans Fjende, fordi Ejderen ikke kan overspringes med „Klyverstok“? Eller var Toternes Land en Vandgreen paa den store ger-

manſke Stamme? Ak! det er i det Store med Folkeſlag, ſom i det Smaa med Slægtninge: medens diſſe endnu træde Barneſkoen, da gives og rives de; men naar de faae bedre Forſtand, ſaa enes de bedre. Have da vi Nordboer nu ikke alle naaet vor Myndighedsalder? Eller ſkulle vi længere gaae i fremmede Dajebaand? „U,“ „W,“ „Z,“ „E,“ „F,“ „G,“ „I,“ „J,“ ere ikke alle diſſe Stedord nærbeflægtede Enkeltal af det ſtore nordiſke Fleertal „Vi“? Bjerget med ſine Graner, Sletten med ſine Bøge, Eugen med ſine Blomſter — ere de ikke alle Bange i een og ſamme „Mark“? Ingen Udmark mere! Ingen Hovedlod med Parceller! men Utsammen Indmark! Da forſt har hele Lodden ſin rette Drikt.

Hvor det var mig lyſteligt, at ſee de raske Ditzmarſkerknoſe ride deres Heſte ud i Fennerne, alle med ſkuldrede Springſtokke — Landsenerer! men med Spydstager uden Odde. Hjemad ſkyde de Gjenvej, ſvingende ſig paa „Kiöverſtoffen“ over Grøvter ſaa brede, at ingen Heſt formaaer at beſpringe dem. See! denne er ſidſte Levning af Forſædrenes frigerſke Dveller; og nu er den allenefte fredelig.

Ikke ſaaledes fordum hiſjet ude ved det nordiſke Cannæ, da „Kaalæderne“ opførte deres Springedands med Riddere og Fyrſter. De ſtatelige Herrer gif bag

af Dandsen; og Bønder bleve ene paa Gulvet. Det var til Tak for „Brylluppet i Windbergen, der hvor Fordandserne — Junker Slenik's Høzhunde — bemalede Balsalen med Blod.

Tusend Dyvels Warf! har Du heller intet Minde om hiin mageløse Vaabendaad? — Jo — her er baade

V.

Himmel og Helvede.

Meldorp ligger midt oppe paa een til alle Sider jevnt nedskydende Banke. Mod Norden strækker denne Geesthøjde sig videst ned til Marsken, paa hvis indgrøvede Vej mellem hiin Stad og Hemmingstædt forefaldt det mindeværdige Slag, eller rettere Nederlag, som gav den gamle lange Frihedsperiode et Tillæg af tredsindstyve Aar. — Her, paa Meldorpsiden er en liden aflang Forhøjning, og tæt ved en lignende langt større. Begge dyrkes med Ploven, og give, efter Røden Korn og Græs. Den lille Knude hedder „Himmelreich“, den Store „Hölle“. Hiin gjemmer de i Slaget faldne to hundrede Ditmarskeres Been — denne dækker med sin frugtbare Skorpe Levningerne af tyve tusinde Fjender. De Første bleve strax efter Slaget nedlagte i det stille Gjemme; de Sidste derimod

maatte først afgive Beenradenes Beflædninger til
Kovdyr og Nadsselfugle.

Det er i sin Orden, at Helvede er langt større
og stærkere befolknet end Himmerig; men at de ere saa
tæt ved hinanden, det stemmer ikke med Forestillingen
om et „svælgende Dyb“ mellem begge.

„Ellers intet synligt Minde om denne glimrende
Sejr? Ingen Triumphbue? Ingen Obelisk? Ej engang
en Kampesteen til at forevige de Stoltes Ydmygelse
og de Ringes Dphøjelse?“ Nej! thi her er begravet
den lange blodige Brodertvist: Gagner og Mislner
ere højlagte og Frejr smykker Aar efter Aar deres
Grave med Haabets Blomster og Fredens velsignede
Frugter.

VI.

Wöhrden og Nienkirchen.

Naar Du kommer et godt Stykke — jeg veed
ikke hvor langt — nord ud fra Meldorp, da seer Du
ved Bejen en Pæl med Paaskrivt, der lærer Dig: at
Du er paa Grændsen af Syd- og Nord-Dit-
marsken. Her har Du da endelig et synligt Minde
fra Fortiden, men slet ikke et glædeligt. Det erindrer
om Deling, Misundelse, Tvist endog i saa liden en

Stat; erindrer om: at den ene Deel faldt i Fjende-
 haand, fordi den Anden ikke vilde tage Deel i det
 Heles Forsvar; erindrer om, at det Hele omsider faldt
 af samme Aarsager. — Men vender Du saa dit Blik
 mod Vesten, da seer Du i selve Nordmarsken tvende
 Kirker tæt ved hverandre. Dgsaa mellem disse har
 Tvedragtens Dæmon svinget sit Mordersværd og sin
 Brandsfakkel. Sparta og Messene! Thebæ og Athenæ!
 Achæer og Etoler! Havde I ikke sønderrevet eders
 egne Indvolde, aldrig skulde Hesperiens Drne røvet
 eders Frihed og Selvstændighed. — Men det er jo
 saa — det kan ikke være anderledes, og derfor maae
 det være godt: at det Materielle har — saavel som
 det Intellektuelle — en Forstørrelses- og en Sammen-
 smeltningstendents. Og ligesom i en vidtløstlig,
 langvarig kemisk Proces mangehaande forskjellige
 fjendtlige Elementer først efter mange mislykkede For-
 søg, manges indbyrdes Kamp, bringes til varig Fore-
 ning: saaledes udkræves en uberegnelig Mængde af
 metalliske Stormbaand, Ankere, Holdhager tilligemed
 Cement af Blod og Djenvand til at fuldende en selv-
 stændig Statsbygning.

Den første og dengang eneste Menneskefamilie
 kunde ei engang enes; den forstyrredes af Brodertvist.
 Da der bleve flere Familier, førte hver sin egen Krig;

indtil flere forenede sig til eet Samsfund. Og efterhaanden udvidede saadanne deres Grundejendomme, til Havet, store Strømme, Bjerge og Udkæner afstat Statens naturlige Grændser. Der ere andre Grændselinier, dem Tungemaalene drage: en saadan var Dannevirke; men den var opført af Mennekehænder, og den er nedreven — Markeskjellet! er flyttet ud til Elben. —

Wöhrden! Nu er din Kirke et Fredenstempel; men der har været en Tid, da Krigens Furie rasede i dine Helligdomme. Det var her, hvor den „fulle de Greve“ betalte sin Læreskilling med tre tusinde Undersaatteres Blod. Det var her, hvor han lærte, men siden glemte: „at man skal bygge Bro for den flygtende Fjende;“ thi Fortviølelse kan omvende Flugt til Sejer.

Jeg spurgde om Fanerne — de mange fjendtlige Faner i Wöhrdens Kirke. Jeg vilde have seet, eller troet at see gamle Dannebrog, Korsbanneret, dette Stridstegn, der gjennem tre Aarhundreder næsten altid var et Sejerstegn for de Danske, og et Dødstegn for deres Fjender; indtil det paa liin frygtelige Balplads udreves af Hans Ahlefeldts blodige Hænder. Men Dannebrog er forsvunden tilligemed de fyrgetyve andre Trophæer i Wöhrdens Kirke. Kirken er ombygget

tiden hine grumme Tider; den er ny, og et nyt, et fredeligere Sind befjæler nu Efterkommerne af hine vilde Krigere, der ikke erkjendte nogen højere Ret, end den i Spydstagen, og ingen højere Ære, end den der kjøbes for Blod.

VII.

Heide.

En smuk By! ret med et venligt Udseende! Det har noget vist, der vækker Tanken om Velstand og huuslig Lykke. — Men hvilket umaadeligt Torv til saa liden en Stad! Jeg troer, det kunde rumme hele Ditmarskens Indbyggere. — Saaledes er det ogsaa. Du seer her den gamle Republik's Forum, hvor dens Senat — de otte og fyrgetive Sognesogder holdt Raad, omgivne af alle Borgere og Bønder. Her tordnede deres Philippiker mod Konger og Fyrster; men det var ikke tomme Skrald uden Byn, som hine i det forfjælede Athenen. — Det var her, hvor i Ditmarskens sidste Friheds Aar første Gang besluttedes Fred og Dvergivelse. Men Dvergivelsen blev en fredelig Forening; at denne stedse maae vorde fastere, inderligere, dertil samvirke Klogskab og Standhaftighed!

VIII.

Nordfrifernes Land.

Eiderstådt — Utter Marfck! Bolde og Gravel!
 Fede Enge! Men disse ere jo ogsaa gjødede med Blod,
 Ridderblod — Kongeblood. Her naaede Hevnens Sværd
 Brodermorderen Abel. Maaskee tænkte han at drukne
 den onde Samvittighed i Frifernes Blod; men det
 blev i hans eget. Bort med dette rædlige Natstykke!
 — Frem med et lysere! — Der ligger jo Tønnin-
 gen, hvor Sejrherren ved Gadebuff, Mordbrænderen
 i Altona, fandt Maalet for sin altfor glimrende
 Krigerbane. Ak! ogsaa til denne for Danmark heldige
 Baabendaad knytte sig sørgelige, ydmygende Erindringer:
 hvo var det, der fangede Stenbock? Danske? aaja!
 men ved Fremmedes Hjælp. Gud bedre os for
 Hjælpen! den var næsten værre end Sygdommen:
 „dersom disse vore Allerede“ — skrev Frederik i sin
 Harmen — „ere ligesaa dygtige til at bekæmpe vore
 Fjender, som til at plyndre vore Undersaatter, saa
 tvivler jeg ikke paa Seiren.“ Hjælpetropper! Javel!
 Peter vilde endog have hjulpen sin gode Ven og Med-
 forbundne af med hans Hovedstad, og sagtens med
 mere til. — Mon Fremmede skulle yde os deres Hjælp
 for Intet? Nej, nej! „Noget for Noget, om Venfkab

skal holdes." — Stakkels Fædreland! naar vil Du engang lære, at hjælpe Dig selv! Du kunde ellers opleve den Dag, da Du maatte give Alt for Intet.

Eiderstådt er en bred Jordtunge, der skyder sig dristig frem for det tilgrændsende Fastland, ret som for at møde Hjendens første Angreb. Eideren og Heveren lægge deres Arme om begge dens Sider; men kunne ikke beskytte det; Havet trænger dem begge tilbage, og bemægtiger sig dens Leier. — Ved Ebbe vader man over Hever; Smaadrene gaar og fange Fisk med Hænderne paa dens Bund; Skibene staa med Rjolen højt oven over dem. Men sex Timer efter flyde disse; og kommer Storm dertil, hæves de op over Bolværket, og see sig om i Husums Gader. — Boldsomt er Dit Vandedræt du stærke Vesterhav! det udspyer Fordærvelse, og indsuger Mennesker og Fæ med samt deres Boliger.

Husum. — Seer mig jo ganske hollandsk ud: Alle Husene vende Enden til Folk; men det er og den smukkeste Deel, udsiret efter gammel-nederlandske Smag, og tildeels med gamle Indskrivter. Man seer nok, hvor Bygmesterne ere komne fra, fra hiint Land, hvor man ogsaa „boer lidt under Havet." Bore Nordfriser — som, derhos bemærket, nu ere indskrænkede til en smal Kyststrækning, norden for Husum op ad

Tøndern til, samt nogle af Derne udenfor — Nordfriserne bruge et Maal, som er nærmest beslægtet med Ostfriserne og Vestfriserne der langt ude i Syden. Vel er det en Mundart af det Tydske; men endnu noget mere udartet end enten plattysk eller nederlandsk, eller schwabisk, tilmed lidt indsprængt med jydsk! dog er Oprindelsen, Slægtskabet med det classiske Ursprog umiskjendeligt. — Jeg ynder disse Dialecter af Modersproget: for dettes Hørsen og Snerren have de befriet sig; dog have de derhos mistet dets Fylde og Klang. Plattysk, Frisisk ere vist de mindstaccentuerede Tungemaal i denne Verdensdeel; de flyde let og glat ud mellem de snævertaabne, svagtbevægede Læber. Naar jeg — dog uden i mindste Maade at ville nedsette det rige, kraftige, udtryksfulde germaniske Tungemaal, ved at høre samme fulde tænke paa en Stadscareths Rumlen paa brolagt Gade, saa minde hine Mundarter, ifølge samme vel groteske Lignelse, om en Barnevogns Rullen paa et Stuegulv.

IX.

Nordstrand.

Navnet tyder paa: at denne De i sin oprindelige Størrelse har grændset saa nær til Eiderstædt, at Kun Naen Hever adskilte dem; ligesom den bag sine Diger indsluttede flere af de nu værgeløse Halliger.*) Da vi skrev 1634, brød Stormfloden gjennem Boldene, og gjorde den og tyve Kirkesogne tilbytte — Nu har Nordstrand Tre tilbage. — Og disse Tre have Tre for skjellige Religioner: Lutherisk, catholsk, jansenistisk. Trende Secter, ellers hadende, forfølgende hinanden, har Forsynet her ført sammen i saa snevert et Indelukke, til at leve i Samdrægtighed, til at holde sammen mod virkelige Fiender.

Hvorledes dette er tilgaaet? Da Havet havde opslugt den største Deel af Landet tilligemed dets Indbyggere og sløifet det gamle Bølværk: havde de Saa Tilbageblevne tabt Mod og Kraft til, paa nye at inddige den lille Rest. Da indkaldtes fra Nederlandene Nybyggere til at skjærme om det lille Nordstrand.

Endnu staaer den catholske Præst under Overhyrden i Mecheln.

*) De uinddæmmede Der.

Sagnet vil lære os: at det gamle store Nordstrands Indbyggere skulle have været nogle ugudelige Kroppe, der levede Nat og Dag med den forlorne Søn — at sige, saalænge hans Arvepart varede — og som derover i letsindig Sikkerhed forsømte, at holde deres Diger istand. Udelæggelsen skulde desaaarsag have været for dem en ret egentlig Syndflod. Men, med forøvrigt tilbørlig Ugtelse for vore kjære Forfædre, ere vi nu mere tilbøielige, at ansee faadant for gammelhebraisk Hadskhed, og tænke hellere med Stifteren af Kjerlighedens Religion.

„Dette var en Gudsgjerning,“ hvis Grund og Meed er udenfor, ovenover vor Forstands snævre Grændser.

X.

Halligerne.

Muldvarpeffud! Hvor tør dog noget Menneske betroe til eder Huus og Hjem, og Livet med? Bisfelig: dette er „at bygge paa Sand.“ Paa en opkastet Sandbakke („Werf“) staae disse Baaninger, som hver en Stormflod formaaer at omstyrte; thi ingen Diger omhegne de aabne Der. — De fortælle der: at vor Konge selv har erfaret dette, og i et Hallighuus ud-

holdt en fire og tyve Timers Beleiring — Havet viste sig ikke søieligere mod ham, end mod Knud den Store. — Paa saa lang en Bedetid var hverken Kogemester eller Mundskjænk beredte. Da derfor det lidet Forraad var opbrugt, traadte Husets Eierinde frem og sagde til Majestæten: „Hr. Kønig! de Wiin is op — nu mut he Melk drinken!“ — Dette er vel baade første og sidste Gang, at Kongesødder have betraadt Halligen „Haage;“ denne Begivenhed vil gjøre Epoche i dette Lands Historie, og som et mærkeligt Sagn overleveres fra Slægt til Anden.

Der er noget særdeles Rørende i denne „Kjerlighed til Fødelandet,“ naar den, som her fængsler Hjertet til et øde, for enhver anden saa rædligt Sted, ikke har et Løv! ikke et Frøkorn! kun Græsfløtten, idag grønne imorgen gule; idag Græsgange imorgen Fiskedamme. Naar Vesterhavet opsvulmer i sin Brede, og løber Storm til Halligerne, da rage allene Husene op over de fraadende Bølger, ikke anderledes end Brag paa blinde Klipper og Skjær. Om Et bortskylles med sine Indvaanere: de Andre blive derfor ikke forladte; man oppebier sin Skjæbne. Arme Menneſker! hvad bie I dog efter? hvorfor flytte I ikke over til os Andre paa det trygge Fastland? Vi har Korn og Fæ, blomstrige Enge, løvrige Skove — I have intet selv, uden

maaſkee „Græs til en Koe;“ Brød hente I hos os, The og Suffer i fremmede Lande; og dermed friste I en tarvelig, altid truet Tilværelse? — Men I smile, spise eders Smørrebrød, drikke eders The, kaste et fromt Blik til Himlen, og et roligt til Havet — Himlens og Havets Herre beskærme Eder!

Høist sælsomt! De skjonne, de frugtbare Egne kunne ikke holde sine Beboere. De sværme derfra som Bier fra yndige Hauger til vilde Skove. Men paa de nøgne Sandbanker — der gnave de sig ind paa de golde Klipper — der kleebe de sig fast. Hvor der hverken er Vaar eller Høst, ti Maaneder Vinter og tvende Maaneder Sommer — der er Intet i stand til at lokke Finlappen bort fra hans næsten hele Aaret tilsneede Kube. — Vi andre have vore Huse fulde af Heste og Fæ og Faar og Fjerkræ af mange Slags. Finlappen har kun sit Kendsdyr, Grønlanderens sin Hund, Halligerens sin Koe; men Ingen af dem vil bytte med os. Er det maaſkee fordi: jo mindre man har, jo mere elsker man det? Er det fordi et kjerligt Forsyn erstatter store Savn med større Tilfredshed?

Föhr.

Som det gaaer paa Skuepladsen: nu have vi for Die en skummel Hede, eller en vild Bjergegn, og i det næste Nu see vi for os en yndig Hauge, eller en livelig levende Stad: saaledes bliver man tilmode ved at flyttes fra en Hallig til Byk. Den lille Flekke forekommer os da som en stor Stad. Den pludselige Omverling fordobler Antallet af dens Indvaanere, og de mange forskellige Klædedragter fuldender Illusionen, — Men her er jo ogsaa et Pyrmont:

Wilhelminebadet hiddrager fra mange forskellige Egne mange forskellige Slags Mennesker: Nogle Rige, Andre der søge at vorde det: Nogle Fornemme, og Andre der lade saadan: Nogle Syge, og Andre der indbilde sig at være det: Nogle der have det i Legemet, Andre som have det der, hvor Bad og Mineralvand intet udrette. — Et Badested fremkalder færdeles Betragtninger, vækker mangehaande, stridige Følelser. De blege, gustne huulsiede Ansigter minde om dette korte Livs langvarige Lidelser, om Letfind og Sandselighed, om Had og Kjerlighed, Lidenskaber, hvis Ild, skjøndt af modsat Natur og Oprindelse, begge ere istand til at fortære baade Legeme og Sjæl. Blandede

med disse Skrantinge finde vi Sunde og Kraftfulde Beesteaftsmænd, og rosenkindede Kvinder — Hvad ville de her? Ah! vi vide det nok, men vi sige det ikke. Tilmed er der for den friske noget selvbehageligt, brystudvidende i Synet af saamange svækkede Skrællinger, hvorvel saadant aldrig har været Hensigten af Besøget. Men Menneffene ere Selskabsfugle: de flokkes allevegne, ligemeget om Thalia eller Melpomene, Hygæa eller Terpsichore er Vertinde — ah! Terpsichore sender mange af sine Gæster til Hygæa, og seer dem aldrig mere.

Da priser jeg Diana! hun giver paa eengang baade Sundhed og Glæde. Og virkelig har hun og sine Templer paa Føhr: jeg mener de mærkelige „Køjer.“ Da disse Blade kunde falde i fleer end een Jægers Hænder, vil jeg forlade Dandsesalen og de grønne Borde, som de fleste kjende, og føre Læseren hen i Køjen. Du seer da her en Dam, og løbende fra Dammen, en lang, smal, vandfyldt Canal. Paa begge Sider af den ere plantede Vænder faa tæt sammen, at ingen And kan slippe igjennem Hegnet; og dette er derhos sambøiet og lukket foroven, saa vi faae her en Slags Buegang ud. For dens inderste Ende er udspændt et Garn — en Slags Ruse; den ydre Ende, nemlig den ved Dammen, kan pludselig lukkes ved

Hjælp af en Snor, som Fuglesængereren holder i sit Skjul hisset. — „Godt nok“ siger du med et vantros Smil; „men hvorledes faae vi de vilde Wender derind?“ — Ved Hjælp af tamme. Har Du aldrig hørt tale om Lokkeduer? — det er ikke længe siden, vi saae nogle, hvis Du ellers lagde Mærke til dem — Seer Du vel! Saaledes har man ogsaa Lokkeænder. En saadan udslippes hen mod Trækketiden, det er, efter Solens Nedgang; og kommer tilbage fra Havet med een Flok af vilde Wender efter den anden til den med Avne og lidt Korn bestrøede Dam. Inde i Kojen er rigeligere Lokkemad, og derind drager Forræderfken efterhaanden alle Gjæsterne. Selv lister hun sig tilbage ud i det aabne Vand, før Fangsten og Kvælningen begynder. — Du ryster bestandig med Hovedet: „hvorledes saae Lokkeanden de Andre til at følge sig?“ — Urlige Ben! Skulde et vildt Dyr være klogere end Mennesket, der seer Rusen, og alligevel lader sig lokke ind i Kojen?

XII.

Fra Husum til Tøndern.

„Ellers intet meer om Husum?“ — Kjære Læser! Du sætter mig i Forlegenhed. Hvad meer? Ja —

Husum har rigtignok et Slot; men Slottet har ingen Herre. Det har et Kvægtorv; men ved min Nærværelse var der intet Kvæg, ingen Marskbønder med Sølvemynt, Ingen jydsk Prangere med Poser at gjemme det i. Tilmed higer jeg efter Tørland igjen. Jeg er feed nu af Sumperne — de kirkehøie Bolde, paa hvilke man ager, ere selv Sumper; og til hvilken Side Du vælter, skal Du først brække Halsen, og siden druknes. — Nei da priser jeg det gule Sand og den brune Hede; det kommer mig for som jeg er halv-hjemme: jeg har jo mine Lyngmarker, og mine Sandmarker, mine Kjer, og mine Moser — selv Colonierne har jeg. Ja! det er Jylland — Nørre: eller Sønder: det er jo Gæt, eller kunde være det. Endog mit jotiske Tungemaal begynder jeg at høre: er jeg da ikke indenfor Dannevirke? — Ak! Dannevirke er ikke mere til — det Gamle nemlig. Et nyt har vel en Dannemand begyndt derover i Hather Slev; og det et aandeligt; men mod det kan møde Strømmen fra Syden? Dæmningen er borte, Leddet aflade, og Markvogterne lade til at ville hænge det igjen langt langt indenfor Skjællet, heelt heroppe ved Kongeaalen. — Hvad hedder den Bye der? — „Drelstrup“ — Og den? — „Kaslum“ — Og den? — „Braderup“ — Og den? — „Lygum“. Det er jo bare danske Navne.

Og I har endda Lovgivning paa tydsk, Retsforhandling paa tydsk! — „Saaledes borde det være over hele Danmark.“ — Eja! hvorfor? — „Hm! hvorfor holdes den catholske Cultus i et Sprog, som Almueen ikke forstaaer? Det forebygger Opposition og Liv: naar Lægmand hverken forstaaer tydsk eller Latin, faa betænker han sig vel, inden han indlader sig i Processer.“ — Hm! gjør han det.

XIII.

Tønder og Møgeltønder.

Kniplinger og Guldhorn — Spindelvæve og Malm. — Jeg kan ikke lide Tønder, bare for disse Spindelvæves Skyld. Jeg lider overhovedet ingen Syssel, der udelukker andre, vorder til Enebestilling, Fabrikarbeide, eller Manufacturværk. Ensformighed i Bestilling og Leveviis sløver stedse Sjælen, om ikke altid Legemet; gjør Mennesket til Maskine. I de store Fabriker, i Silke-Fængslerne, i Bomulds-Tugthusene, i Cambrigde-Forbedringshusene sælge Menneskene sig selv til Slaver, sig selv og sine Børn i mange Led. Denne Slags Trældom er mig langt modbydeligere end egentlig Tugthuusvæsen: Tyven, Bedrageren, Røveren, ethvert mod Samfundet fjendt-

ligt Medlem skal gøres uskadeligt, og et saadant lider retfærdig Straf, og lider den allene. Men Fabrikarbejderen gjør baade Hustru og Børn til Medfanger, til Livegne. — Naar de nu befinde sig i en gjerrig og følgerig følesløs Fangefogeds Vold, eller i Cens, som forarmet ved Udselhed eller Uheld, sulter dem: da sætte de sig i Krigsstand mod Samfundet, og storme ud af deres Bagnos som „Radicaler“ og „Canuts“. — Bonden har mangehaande Afverlinger i sin Dont, han saaer med Haab, og han høster med Glæde; selv Trælbonden, selv den russiske Livegne fører et Herreliv mod en Glasgow-Bæver og en Birmingham-Smed.

Kvinden bør arbejde saavel som Manden; men med Afverling og Frihed. „Hun udstrækker sin Haand til Uld og Hør“ — som han siger hiin gamle Kvindeven — „til Haspe og Rok — hun planter en Vinggaard af sine Hænders Frugt.“ — Men Kniplingskvinden, hvad gjør hun? Hun udstrækker sin Haand til Fjleernaalen, og til den allene, og legemlig Svagbed, om ej endnu noget værre, er ofte hendes Hænders eneste Frugt. Hun „leer ikke ad Fremtiden.“ — Er det hendes Huus, hun „beriger med Mad og Drikke?“ Er det hendes Huusfolk, hun „forsyner med varme Klæder?“ Er det hendes „Husbond,

hendes Børn, der prise hende salig?" — Det er Kniplingskræmmeren, hun beriger; det er Ham, hvis Silkeorm hun er, der bryder sig kun lidt om Sommerfuglen, naar han faaer dens Spind. — Og derfor maae tusinde Sommerfugle sidde i evigt Fangenskab, paa det at Andre i Friheden kunne beklifstre sig med Spindelvæve, i hvilke det stundom hænder, at Husbonden bliver hængende, udsuget som en Flue.

Da priser jeg Guldhornenes Tid; den var, i det mindste Kvindernes Guldalder. — Vistnok kjendte disse hverken Kniplinger eller Blonder; vistnok bedækkede de deres skjønne Legemer med selvvævede Udsærte, og selvnyede Skindklokker, men deres Omfavnelse frembragte Helte. — Guldhornene! O Du ugudelige Røver! hvi togst Du ikke alle Kunstammerets Skatte og Herligheder, Dronning Margrethes Guldbæger med, og lod disse, blot disse blive tilbage — blot for at bryde de Lærdes Pander! — Hvor Philosophen griber efter Hypoteser, der griber Phantasiaen Digteren, og giver ham Frihed til at tumle sig efter Hjertenslyst. — Hvor ofte har jeg stirret paa Guldhornenes Hieroglypher, og forlystet mig over, at jeg intet forstod: saa havde jeg jo Lov til at raade for Utdyndningen efter mit eget Dykke, og enten gjøre Guldhornene til phønicisk eller punisk Strandegods,

eller til Minder fra en Forverden, paa hvilken Nutids-
 mennesker ikke troer, fordi det er vanskeligt at bevise
 dens Tilværelse. — Hm! De Borne, de Gamle, de
 Forstandige, de gif Uar ud og Uar ind hen over
 Guldhornene, uden at ændse eller ane dem; men Børn
 faldt over dem! Ere gyldne Sandheder ikke ogsaa
 ofte fundne af de „Umyndige“ (Digterne)? dem de
 „Vise“ (Philosopherne) have overseet? — Det gjør os
 stakkels Smaa saa godt, at see de Store „gale i Pa-
 rykken“ og „i Parykken paa hverandre“ over Noget,
 som hverken De eller Vi kunne begribe; og som De
 derfor ærgre sig over, og Vi andre glæde os over. —
 Gode, ærlige Peter Erasmus! Gamle Knud med
 Natlampen! Har I nu faaet et klarere Lys, end
 Tranlygten ved Vandkonsten, og Tællepraasen ved
 Liimfjorden?

Doetissimi! illustrissimi! Jeg stakkels depositu-
 rus veed kun saa lidt: tillad mig at troe noget
 mere!

XIV.

R i b e.

„Dg der gaaer Dands paa Ribergade“; men ei
 af „Riddere i Staal og Plade.“ Der er ikke mere

tilbage af Riberhuus end Bolde og Grave. Ridderalderen er længst forsvunden, og saa er Ribe Slot; Gravene ere rørtakte Moradser, og Boldene og Tomten Faaredrivt. — Det var ingen Faarehoveder, som fordom dandsede herind med en Dame ved Haanden, og et Sværd ved Hjertet. Men det er da Noget for os Yngre at snakke om — at synge om. Ak! skulle Vi ikke ogsaa kunne blive saa gamle, at vi kunde give dem, der komme efter os, Noget der var værdt at tale — maaskee at synge om? Det lader ikke til det. „De ær ett waer aa ta sæ Waeren saa nær“ — sagde min Kudsk herhid, i det han skuttede sig og flyttede sin Skraa med Tungen — „læ den sørre, dæ længst løwer, aa den luff æ Dar, dæ go' fist ud!“ — — — Kjære Læser! kom med mig derhen, hvor jeg saa mangen god Gang har drevet Drømme og Griller væk, til Kirken — den gamle Domkirke i Ribe. Frygt ikke for de almindelige Ciceroneremser! Jeg vil allene vise Dig, hvor høit Stormfloden engang har staaet i Kirken: denne grønskimlede Bordt der trækker sig, i sædvanlig Menneskehøide, heelt hen om ad Bægge og paa Piller — denne er Mærket, som „Besterfalte“ efterlod sig. Til at forebygge slige fremtidige Besøg, er i de mange, mange Aar Intet gjort — aaja! „lad den sørge, der længst lever!“ — Og Klof-

kerne gaae sidst ud, og lukke Kirkedøren! — „Skulle vi dog ikke først see hiin ulykkelige Konges Hvilested?“ — Om vi kunne finde det. Mens Kongerne leve, da vide Folk godt at finde dem; men naar de ere gangne den samme Wei, som „Ancus den Gode“ — saa — jaja, man seer jo nok imellemstunder til deres Grave — at sige, naar det er pene Grave, Mausoleer, Pantheoner, Westminsterkirker. Men er der ellers ikke Noget at see ovenover, saa bryde de Levende sig kun lidt om den Døde derunderned.

Naar, og hvad saa meer om Ribe? Hvad kostede Smørret? Var Fedekvæget i nogen Priis? Steeg Kornet, eller faldt det?“ — Undskyld! det er kun Aarhus Stifts Capitelstaxt, jeg seer efter — Den Sømand! kan jeg faae en Baad til Sønderhoe? — „Strax.“ —

XV.

F a n ø.

Sort og Hvidt! Huse og Sand — og hvilken Mængde af begge Dele! At denne golde Sandrevl er urimelig stærkt befolkert — det er der, i Sandhed! Sort paa hvidt for: hele den miillange Østside er jo Bye. — Saaledes sidde Maagen paa et Ris, og

bygge Rede ved Rede; om Dagen sværme de flokkeviis ud paa Havet efter Føde — om Natten holde de sig stille i Hjemmet: Fanekerne fare om Somren al Verden omkring — om Vinteren følger Hver sit Rede derhjemme. Ak! hvormange vente ikke Magerne for-gjæves med sine Smaa? Boghøsten kommer med sine Storme, med Brag og Liig — med Skibe og Gods, med Frænder og Venner. Somme bringer den Sorg, men Flere Glæde — om denne endog kun skulde vare en Vinter ud.

„Frygtelige Leveviis! at sidde tre Maaneder af Aaret paa Sandet, og de ni andre udæske Døden paa Vandet — at favne en Hustru inat, og imorgen slide sig ud af hendes Arme — at bygge et Rede, og døe langt udenfor det — at —“ Stop stop! min Landkrabbe! Din Phantasie sætter for mange Klude til — see til, at du ikke kuldsailer! Der er en Hage ved den Ting. —

Tag din Bægt, min Ven! læg i den ene Skaal: langt Liv, hyppig Tidsløde, mange lange huuslige Bekymringer, langvarigt Sygeleie, langvarig Døds-kamp — og i den Anden: kort Liv, kraftigt Liv, lovlig Nydelse, stakket Bekymring, hastig Død; og see saa, om ikke Tungen vil staae temmelig lodret! — „Hvo som vil frelse sit Liv, skal miste det,“

det er udlagt — i denne Retning: hvo der ængstlig kæmper og træller for at forlænge sit Liv, skal forspilde sig Nydelsen af Livet: Vel levet, længe levet.

„Godt! det var nu Mændene; men Enkerne: de mange Enker! Vi have oplevet: at een Storm har gjort tolv Koner til Enker.“ — Ei heller dette Billede har saa skummelt et Farvestrøg, som manges Beskuer tykkes: thi Slaget rammer aldrig uventet; derfor nedslaaer det ikke; mister Kvinden sin Mand, da har hun sine Børn igjen — forhen jo altid hendes Trøst og Glæde i de Ni af Aarets Maaneder, nu i dem alle Tolv.

Nu Farvel, I flinke Faniker! — og alle I andre Strandmaager herude i Vesterhavet! Farer glædeligt! og farer lykkeligt! Det ønsker han, hvis meste Fart er paa Lynghavet. —

XVI.

Blaabjerg.

Paa denne Kæmpehøi gives en Udsigt — en Dmsigt, der var en Malermesters Pensel fuldkommen værdig; det kunde blive et Panorama, der var værdt at tale om: trindtom forneden det gule Sandhav med dets ubevægelige Bølger, der mod Syden og Norden

strækker sig saa langt som Diet naar: mod Vesten, Storhavet med sine evigt urolige Bøer: mod Østen, paa hiin Side Drkenen, en mørk Stribe af det opdyrkede og beboede Land. En stor Indsøe noget borte i Syden med en Kirke, en Mølle og nogle Huse paa sine Bredder formilder det dødningsagtige i dette store melancholske Naturmalerie, paa hvis liigblege Grund de vidtadsprede mørke Pletter bringer os snarere i Tanker om Skibsvrag og Ligkister end om Huse. — Tanker! ja, mange Tanker, nye Tanker, dybe Tanker gjennemløbe Sjelen paa denne Sandhavets Kæmpegrav. — Ogsaa Dødstanken kommer ukaldet; du kan ikke holde den ude. Alle disse tallose Sandbobler! komme de Dig ikke for som Gravtuer? synes Dig ikke hele dette stille livløse Klitland at være en uhyre Kirkegaard, hvor selve Værtlivet er uopvækkeligt begravet? Intet Korn, intet Græs til Føde for Mennesker og Dyr! Ingen Blomster, til at kvæge dit matte Die! — kun hist og her en Hippophae Rhamnoides — Drkenens Cypres — med sine bleggrønne Blade, sine hvassse Tørne, fine liiggule bitter sure Frugter.

„Blaabjerg — Blaavand*) — Blaavandshus**)“ — „Alt blaat!“ bemærker Du — „hvorfor ikke

*) En By. **) Et Næs.

hvidt eller guult?" — I en Fraastand, min Ven! antage virkelig disse bleggule Sandbanker fjerne Fjeldes røglaa Farve; og, vidste Du ikke bedre, Du kunde troe, at have for dig Sverriges vilde Klippefynt, eller Du skulde indbilde Dig, at øine en Række af Skovbakker, saaledes som Winterlusten stundom meddeler dem sit eiendommelige blaaliggraa Skjær. — Lad Du dem derfor være, og følg mig lidet mod Norden! der vil jeg vise dig virkelige Enge, som ere farvede i Ugtegrønt.

XVII.

Tepperne. *)

Smellem den gule golde Drken og det bittersalte Vand dækker Naturen her ret af sine rige Borde: atter seer jeg for mig Marskens grønne Fløielstæppe, men uden Bordter — uden hine uhyre Fæstningsvolde, der vidne om Fare. Selve Fjorden tjener Tepperne som Fæstningsgrav, og Sandbankerne derudenfor en Vold, som Fjenden hidtil hverken har oversteget eller gennembrudt. — Og disse herlige Enges Omfang tiltager aarligt: Det er ret som om Stau-

*) Tilvørende Marsfenge, saaledes benævnte af Almuen der.

ningsfjorden vilde erstatte, hvad Liimsfjorden lader sig fravinde.

Det var en stille klar Sommerdag, og henimod Aften, da jeg betraadte Teppernes bløde Gulv. Solen sænkede sig ned mod Klitbakkerne i Vesten; Fjordens Barm glødede ved dens Afskedsmaal; den paabød sine Bølger Rolighed. Mod Norden laae den, et milelangt Speil, blankt pletfrit mellem sine vældige Rammer — den vestlige knudret, mørk — den østlige solbestraalet, anstrøgen med venligt Lyserødt. Til Venstre ikke langt borte havde jeg Vesterhavet; men jeg hørte det ikke; den stormomtumlede Sø maae have havt een af sine sjældne Hviletimer, at modtage med stille Venlighed, Dagens straalende Konge. — Til Høire skimtede jeg Danmarks største Flod*) i sit bredmunderede Udløb. Ei heller den tilkjendegav mindste Bevægelse — den smuglede sig ind i Fjorden.

Solen gled bag ved Klitterne: et nyt Lys udbredte sig pludseligt over Østsiden af disse forhen saa dunkle Sandbjerger — liig et Afskedsmaal paa den Døendes blege Afsyn. Men Kyststrækningen til Høire blegnede ligesaa hastigt, som om den ræddedes for Mattens Komme. Det mellemliggende Bandspeil mistede sin Glans —

*) Skjern=Aae.

ligesom Menneskets Døie i Livets Aftenstund. — Jeg henstrakte mig i Græsset, hvilende mit Hoved paa Badsækken, og vendende mit Blik fra det falmende Landskabsbillede did op, hvor der tændes Lys i Nat-
tens Mørke.

Stilhed, selv i den yndigste Natur, har, naar den er længere end almindelig, noget uhyggeligt, nedtrykkende, indkrympende. Hvorfor dette? Ja: det skjønnede Billede og kun — Billede. Det kan være deiligt, men det er dødt. Jeg er allene: jeg savner mine Medskabninger, en syngende Lærke blot over mit Hoved, eller en klynkende Ugle ved mine Fødder, vilde trøsteligt minde mig om, at jeg endnu var i Livet.

Med vemodsfulte Tanker om Verdensomvæltninger, om uddøde Folkeslag, om hensovet Folkeaand — indsov jeg selv, og havde den efterfølgende Drøm: der maaskee — Gud veed det — ikke torde være aldeles uden Betydning.

Det tyktes mig, at jeg stod ved Indgangen til Stændersalen — hvilken? veed jeg ikke. — Jeg henvendte mig til Een der sad i en Lænestol, hvem jeg ansaae for Dørvogter og bad om at indlades. „Lad ham kun komme ind! han er Karl for sin Hat“ lød det i spottende Tone bag ved mig. „Kan ikke hjælpe,“

sagde Dørvogteren trævent — „nuomstunder bruge vi meest Huer.“ Med disse Ord trak han sin Nathue ned over Dinene, og begyndte at snorke. Jeg vilde vaft ham med en dygtig Lusing; men inden jeg vidste Noget deraf, befandt jeg mig virkelig inde i Stænderfalen — om jeg var kommen gennem Dør eller Bindue, Loft eller Gulv, det var mig gandske ubevidst. Det brød jeg mig heller ikke videre om; men jeg forlangte strax Ordet, og taledede, som følger:

Dannemænd! — Ja endnu tør jeg tiltale Eder med dette gamle dyrebare Hædersnavn. Endnu have vi vort Danmark — men — har Danmark og sine Mænd? saadanne Mænd, at de alle ville være som een Mand, naar det gjælder dette elskelige Fædrelands Redning og Tilværelse? — „Tilværelse?“ — Ja ret; Tilværelse! Det gjælder her om „at være“ eller „ikke være,“ at kæmpe eller at sove — „Maaskee at drømme?“ — drømme! — det er Ulykken: der drømmes maaskee om Fred og gode Dage, medens Andre vaage for at vække Drømmen med Forfækkelse. — Men maaskee er denne Tale blot blind Alarm? tomme Drømmebilleder? Eller maaskee er det nu kun første Gang det ringer? Nei Landsmænd! det er snarere Sidstegang, Stormflokken lyder — det ringer sammen! Vogter Eder, at I ikke komme forsilde! Seer vel til,

at I ikke sidde saalænge og regne paa eders Huusholdningsrecepter, til der kommer Noget og flaaer Streger over alle Regninger og Beregninger, og dertil tager hele Huusholdningen fra Eder!

Eller har I da ganske glemt, hvorledes man saa eengang og saa enandengang har regnet med os? divideret for os, subtraheret fra os Engelland og de Lande sydhen med Østersøen; Sverrige og Norge, Flaade og Handel, Penge og Credit? Skulde vi faae Een af de store Regnemestere igjen herind — Een af dem der bruge Bajonetter som Grisler — kunne I da udregne: hvad Facit bliver? — Jeg frygter, det kunde vorde en stor Brøf eller et lidet Mul.

„Danmark“ — svare I mig — „er alligevel for svag en Stat til at kunne, uden fremmed Hjælp, forsvare sig mod de Stærkere; derfor maa det søge disses Venskab.“ — Venskab? Den Svage har ingen Ven; den har, i det bedste Fald, kun Beskytter — Formynder. Men Beskytteren lader sig visseelig ikke nøie med høflig Snak og ydmyg Tak; han la'er sig nok betale for Beskyttelsen — eller ogsaa bliver den derefter. — Og Formynder? Ja, Gud hjælpe de Umyndige! Jeg frygter, at deres Formue staaer skrækkelig usikkert. — Beskyttere! Hvorledes var det, det gif Hesten, da denne tog Mennesket til Beskytter mod Wildbasjen?

Istædet for en Fjende, fik den en Herre; men istædetfor Friheden, ogsaa Trældom. — Venner! Hvo vil være Ven med den, der ikke er en Ven af sig selv? Hvo vilde staa den bi, der ikke vil hjælpe sig selv? Hvo vil drage Sværdet for den, der lader sit sidde i Balgen? — Er der endog Nogen, som paa-tager sig i dit Sted, at fløe din Fjende, da vær forvisset om, at det er Dig, som bagefter vil føle den sure Sveie.

Medborgere! Kongen har kaldet Eder — ikke for at sige ham, hvad han iforveien vidste, ikke heller for at sige ham Smigrerier om Landets Tilstand. Jeg hører Eder ei heller sige saadant. I have derimod viist ham baade den og den Mangel, og raadet ham til sammes Afhjælpelse med oprigtig Villie. Men — Landsmænd! Jeg staaer eiheller her, for at smigre Eder, eller Nogensomhelst blandt Eder; derfor siger jeg det reent ud — jeg indklæder det ikke — saalænge I ikke raade Kongen: at sætte Landet i kraftig Forsvarsstand, saalænge I ikke raade ham til at fuldføre, hvad han allerede heldigen har mere end begyndt ved Affkæffelse af Hverving, ved Borgervæbning, ved ungdommelig Indøvelse i Gymnastiken; men uden eenstemmig offentlig Uttring af Folkets alvorlige Ønske, ikke, efter hans Styrelses milde Grundfætninger, meget

videre skrider til at fremme; saalænge I — I, som sidde her efter Kongens Billie og Folkets Valg — saalænge I ikke tilbyde Kongen Folkets kraftige, udeelte Bistand til det allene frelsende Værks Fuldendelse — da, da kan et Pennestrøg i et fremmed Cabinet gjøre det Lidet, I hidtil have udrettet, til Glet Intet.

I Videnskabsmænd! som sidde her: have I forglemt eders Verdenhistorie? vil det ikke mere rinde Eder i Tanker: at folkerige Stater ere gangne tilgrunde, fordi de ikke vidste at værge sig? Mindes I ikke, at Smaafolkfærd heldigen have modstaaet store og stærke Magter, og det gennem Aarhundreder? Det er i over Fem at Schweiz, til et Exempel, med en Folkemængde, ikke større end dette Riges, har forsvaret sin Uafhængighed mod de tvende collossalske Potentater, der heelt indslutte det lille Land med sine Kæmpearme. — De have et Sagn derinde i dette Helteland, hvor Modet er høit som dets Klippetinder, og uroffeligt som dets Fjelde, det Sagn: at der flyder scandinavisk Blod i Aarerne. Dette forholde sig nu saa eller saa! men blues maatte vi, om Bækken skulde være renere end Kilden, Grenen ædlere end Stammen. — I kunne forsægte Fædrelandets Selvstændighed; I kunne reise et nyt Dannevirke — ikke eet af Ved og Jord og Steen, men et langt fastere et unedbry-

deligt af Baabensfærdighed, Mod og Enighed; bag hvilke eders Oldinge, eders Kvinder og Børn ville hvile ligesaa trygge som i det ubefæstede Sparta, hvor Sværd og Landse var Bold og Muur og Bolværk. — I kunne — Ak! hvor er da eders Willie? Lægge I den i de Fejges Lomme her hjemme? eller i Fremmedes derude?

Medborgere! Hvorfor er det da egentlig, vi sidde her? Hvo er det, der har indbudet os? Og Hvad er det, han forlanger af os? — Naa — Svaret herpaa kunne vi gjerne blive hverandre skyldige. Men de Naad, Statsstyreren kræver af os — med dem skulle vi ikke sidde inde. Hvorfor tie I med det, om hvilket I først og fremmest skulde tale? Tager Eder vel iagt, at I ikke brænde inde med de Trumfer, der kunde stikke de elendige Foser Dorstthed, Slaviskhed og Menneskefrygt! — Maaskee „tage I Hensyn“ til Den og til Den? Maaskee ere I for kloge og Forsigtige til at støde Den og Den? Til at foruroilige Den og Den i sin søde Hvile? Maaskee tage I Hensyn baade indensfor og udenfor? Bogter Eder: at I over de mange smaalige Hensyn ikke tilspærre Eder selv den store Udsigt til Fædrelandets Frelse!

Medborgere! Det er ikke første Gang, jeg taler i denne Tone; ej heller er jeg den første, der istemte den

— ak! Mit Fædreneland! det kunde skee, Jeg blev den Sidste. — Kunne I virkelig berolige Eder med den Vetsfindiges Valgsprog: „Det har vel ingen Nød?“ Eller med Egoistens: „Lad den sørge, som længst lever! og den lukke Døren, som gaaer sidst ud!“ — Men hvad om I alle paa eengang kastes ud af Døren? eller krumsluttes indenfor Døren? — „Sa hvad skulle vi gjøre?“ Bevogte Døren, alle Dørene, og berede Eder paa at forsvare dem — det skulle I. Og dertil er intet andet Raad, end at enhver Baabensfor Mand vorder Dørvogter: da først kunne Oldinge, Kvinder og Børn boe tryggelig i Huset. Vil Manden sove, hans vorne Sønner sove, og sætte Tjenestekarlen til Vægter: da kan det hænde, at Tyve og Røvere bryde ind, og gjøre Huset ryddeligt, inden Synsoverne blive rigtigt vaagne.

Udrig høre vi saa stærkt et Frihedsraab, som naar Talen er om: at øves i Baaben. Herremanden tager sin Søn fri — Embedsmanden tager sin fri — Bonden, kan han skrabe et par hundrede Daler sammen, tager sin fri: og tilsidst er det kun de fattige Bønders Sønner, der vorde ufrie. — Formedlst al denne Tragten og Higen efter Frihed kunde det hænde: at vi Allesammen blive ret egentlig ufrie. — Skal Huusmanden ene værge for Gaard-

manden, for Præsten, for Fogden, for Herremanden: da kunde det meget muligen skee, at de bleve værgeløse Alle tilsammen — Kjøbstædmanden taler jeg nu ikke om; thi han har allerede gjort en god Begyndelse. Men hvorfor vil Landmanden være mere fri end Kjøbstædmanden? Danske! hvad ere I faa forskrækkelige bange for? er det for Skindet? eller for Skindpungen? eller for begge Dele? Just formedelst denne eders store Frygtsomhed kunde det skee: at der kom Den, der baade tog eders Skindpunge, og bankede Eder selv Skindet.

Dannemænd! Endnu staaer den ældgamle danske Throne paa sit Sted, omgivet af trofaste Hjerter — hvorfor ikke af stærke velbevæbnede Hænder? — Og denne Throne er dog eders Friheds Palladium — bedrager Eder ikke selv! Og lader Eder ikke bedrage! — „Det koster, det koster!“ — Tavist koster det; men hvad er det, det koster? Eders kjære Mammon? Na nei! hvis I vide, og ville indrette eders Raabensøvelser paa hensigtsmæssig Maade, da behøve I ikke at skjælve for Bekostningen. Men skjælve skulle I for Sværdet, der hænger i et Haar over eders blottede Hoveder! skjælve saalænge, indtil I have bragt det dertil: at I ikke mere have Noget at skjælve for! — „Det koster, det koster!“ — Tavist koster det:

Det Folk, der er for feigt, for søvligt, for gnidst til at forsvare sig selv med egne forenede Kræfter: et saadant Folk kan det koste sin egen Regjering, sit eget Fædreland, sin egen Troe, sit eget Tunge-
maal — det er virkelig kostbart! — Tykkes Eder maaskee: jeg taler noget haardt? tager Bladet for vidt fra Munden? Vee! og tredobbelt Vee! over hver den Bestyrerens Raadgiver, der ikke gjør dette, naar det behøves! Og det er Nu. Ikke ere vi komne hid for at sige hverandre smukke Ting; men for at sige Sandheder, hvad enten de nu klinge saa eller saa; og det uden Hensyn, uden Frygt, uden Sminke, uden Forbeholdenheder; men med Klarhed, med Kraft, med Oprigtighed. Vi ere komne her for at bruge vore danske Tunger med samme Frimodighed, med hvilken vi alle skulle bruge vore danske Sværde — om den Tid kommer — Nu er Tid at tale; ellers kommer aldrig Tid at handle.

Landsmænd! Dannemænd! Ikke er denne Tale en hidsig og uerfaren Ungersvends umodne Hjernefoster. Mit Haar er graaet under lang Erfaring, under bitter Erfaring. Vel føler jeg endnu Varme i mit Blod; men det løber ikke til Hjernen. Vel er det gammelt Blod, der rinder i mine Aarer; men det er dansk Blod, og det kølnes ikke, saalænge det bringer

mit Hjerte til at flaae; og dette Hjerte flaaer for gamle Danmark.

XVIII.

Klitboerne.

Det er et mærkeligt Folkefærd disse Bestkystens Amphibier, der leve i Sandet og af Vandet. De ere i næsten enhver Henseende meer eller mindre ulige deres Nabolandsmænd: Klædedragt, Legemsbygning, Afsyn er kjendelig anderledes; selv Maalet, skjøndt Vesterjydsff (gammeljotiff), har sin særegne Betoning. — En Klitboers Afsyn har — for mig — Noget, ikke Mørkt, men Mørkagtigt: Noget, ikke haardt, men hærdet: Noget ikke koldt, men køligt: Noget, ikke just stivt, men lidet bevægeligt. Jeg kunde ligne hans Ansigt ved en Uger, som Havgusen har sveden og fortørret. Paa hans, som paa hans Hustrues — Kinder finde vi hverken Roser eller Lillier; endnu mindre finde vi Spor af heftige Lidenskaber: koldt Mod, rolig Hengivenhed, ubøjelig Standhaftighed — dette er Præget, hvormed idelig Nøje og idelig Fare har stemplet Havgasfens mandige Afsyn.

Jeg maa smile ved at mindes Didskansfernes skræksomme Forestillinger om disse brave Vesterboere:

„De ere halvilde, de plyndre de Strandende — slaae dem ihjel efter Lejlighed.“ Ammestuehistorier! De redde hvem der kan reddes; de pleje den Reddede. Men de allerfleste strande jo i Storm med paalands Vind, og da behøver man kun eengang at have seet „Besteruauau“ i rigtigt Oprør, seet den trefoldige Række af Brændinger, der maler Linieskibe til Smul,*) seet hvorledes Fiskerbaadene, ved en svag Kuling — som vi her Østerboere ville kalde Zephyr — have deres haarde Nød med at lande. — Den skulde nok lade være, blot at forsøge at støde fra Land mod Bræksøe i Blæst.

Bistnok: der falder af og til „en Pind“**) i Klitboens Hænder, som egentligen ikke tilhører ham; men ofte tilhører den ej heller nogen Anden, fordi Ejeren ikke kan udfindes. Nu vide vi jo vel, hvem i saa Fald en Stump af Pinden tilhører; men — selv en kongelig Embedsmand der ved Stranden, kunde gjerne føle noget skrøbeligt i sin Natur, naar saadan en Kasse fuld af smaa velsignede faderløse

*) Julenat 1811 kom af tvende store engelske Linieskibe kun nogle faae Stumper til Land, og af 1600 Mennesker, kun 18 levende.

**) Alt, af hvad Navn nævnes kan, som findes paa Stranden.

Champagnere kom ham imøde med stille Bønner om Redning og Frihed.

Naar et Skib strander uden levende Medfølge, og derhos sønderflaaes, kan man derfor ikke undre sig over, om det ikke skulde gaae ganske snorret til. Men bjerges Menneſker, da have diſſe intet uden Alt godt at vente. Undtagelserne herfra ere ſaa ſtore Sjældenheder: at en Mand — nu afdød — om hvem der blot var Formodning, at han havde dræbt og plyndret en Strandet, blev ſtedſe affkøyet af alle de øvrige Klitboer ſom et Umenneſke.

Get — viſt ikke vanhæbdende, Træk i diſſe Strandboeres Character, er deres — jeg kan ikke ſige Kydſkhed, thi herved forudſættes Friſtelse og Kamp — men Afholdenhed; man kalde det nu Kulde, Phlegma, eller hvadſomhelſt andet! Bedligholdelſen af vor Art er hos dem ikke ſaameget Naturdriſt, ſom Pligt og Bedtægt. Jeg vil oplyſe det med en Kjendſgjerning, der er mig berettet af agtværdige Præſtemænd, ſom i lang Rarrække have lært diſſe deres Sognebørn fuldelig at kjende. Jeg hører ikke til de Petteoende; men jeg betvivler ingenlunde, hvad jeg nu her fordrifter mig til at fremføre:

Fiſkeriet udgjør Beboernes fornemſte Næringsmiddel. Det øves For- og Eſteraar; og de mere vel-

havende Baadejere hyre for hele Fisketiden af de mindre Formuende, saavel til Donten paa Havet, som til den paa Landet. Den sidste overlades til Kvinderne, og bestaaer i: at lave Mad til de fra Havet Hjemkommende, at rense de fangede Fisk, og at sætte Maddingen („Esen“) paa Krogene; af hvilken sidste Bestilling de bencævnes „Ehspiger“, hvad enten de ere gifte eller ei. Saamange Fiskere, saamange Ehspiger; og hver Fisker hyrer sin. — I en for Havet betrygget Sanddal staaer nu et Baadselskabs interimistiske Trævaaning: „Bohjen“ (maaskee „Boden“), hvor enhver Fisker deler — Seng med sin Ehspige — hvad enten han eller hun ere ugifte eller i Ugteskab med Anden! — Forskrækkes ikke Du Kydske! smil ikke, Du Ukydske! Dvertrædelse af det sjette Bud betragtes her som et sjældent og foragteligt Særshn. — Hvo, der ikke kan see et fuldt Glas uden at drikke, eller en smuk Kvinde uden at begjære hende — han raabe her længe nok paa „Følesløshed!“ — Jeg kalder det — Haardførhed. Og er der noget urimeligt i, at disse stærke afhærdede Naturer ikke lige saavel skulle kunne beherske den ene Naturdrift som den anden? De der uden at vride sig eller klynke, udstaae Kulde, Bæde, Slid og Søvnløshed paa det grumme Hav — stundom fra een Dag til en anden — ved

Band*) og Brød — hvorfor skulle de være Bellystens Slaver? — Bellyst er Svaghed.

IXX.

Sidespring gjennem Heden.

(Røverhistorie).

Først et Hop til Holmsland! det vil sige: fra Orken til Canaans Land; og Vandet som adskiller disse tvende Yderligheder i Naturen, er vel ikke større, end Jordans Flod. Hvilken Frugtbarhed paa Jorden! og hvilken Mennekevrimmel for at nyde dens Gaver! Hvilken Velstand! — „og hvilken Fattigdom!“ af! skal det Sidste da stedse findes hos det Første? — „Stedse. Og det med den Generalregel: Jo større Velstand, jo større Fattigdom. Vil Du kjende Formuestilstanden hos et Samfund — stort eller lidet, Stat eller Stad — da spørg allene om Fattigskatten! Den er intetsteds større end i Engelland, som jo kan kjøbe og sælge hele den øvrige Verden. Holmsland udreder aarlig en større Fattigaafgiwt, end næsten hvilket som helst Herred i Sylland. — Det kan man kalde Velstand!“ — „Og Armod!“ —

*) Ingen som helst anden Drik nyde de saalænge de ere paa Havet; om det saa skal vare flere Døgn.

„Hvem er det, Du imellem samtaler med?“ spørger Du, min Væser, naar Du seer disse Ansørsels-tegn. — Saamænd! Det er en gammel Bekjendt, et scert Stykke Karl, hvem Ingenting er tilpas. Han kommer af og til, og hænger sig ved mig, saa jeg har ondt ved at blive af med ham igjen. For nogle og tyve Aar siden blev jeg førstegang belæmret med ham paa en Rejse her i Sylland i samfulde sex Nætter og Dage; og forstyrrede han mig jevnlig i mine skjønneste Drømme med hans satiriske Albuestød, og choleriske Udgydelsler. Men lad Du ham nu snakke! og bryd Dig ikke om, hvad han siger. Saaledes gjøre alle fornuftige Folk. Sommetider lee de ad ham, og vende ham Ryggen: det er Alt).

„Nu! nok et Hop over den østlige Fjordarm! og ud i Heden! — „Det kunde jeg sagtens tænke; det er da forskrækkeligt med den Hede; der trækker han altid Folk ud; og der er slet ikke andet Kart end Urhøns og Natmændsfolk. Hvorfor ikke tøve lidt endnu paa den grønne Holm, der ligger saa lysteligt mellem den sorte Hede og den hvide Klint, som Haabet mellem Sorgen og Døden.“ — Nej hör Peer! vittig maae Du være, om Du kan, onskabsfuld ogsaa — det vil jeg taale; men Du maae ikke være følsom! ellers stjæler jeg mig fra Dig, naar jeg ikke paa anden Maade

kan blive Dig kvit. — „Hm! hvor han er værfelig — Vel! lad os faa see os lidt om i Ringkjøbing!“ — Nej! nu vil jeg just drage reent uden om den: Hvorfor kalder Du den ikke Rindkjøbing? ad formann Rindum, Rindumgaard, som ligger her tæt ved den. Det er vist allene for at stikle paa Byen og dens Handels-tilstand? — „Genus irritabile vatum! Kan da ingen gjøre Eder tilpas? Veed Du selv, hvad Du vil?“ — Jo! Fortæl os een af dine Røverhistorier! — „Meget gjerne; men behold faa Dine lærde Noter for Dig selv, og fald mig ikke ind i Talen!“ —

Dens Langkniv.

(Original Røvernovelle fra det attende Aarhundrede).

Den i sin Tid ilde berygtede og meget frygtede Hederøver, som Titelen nævner, havde erhvervet sit betydningsfulde Tilnavn af hans Yndlingsvaaben Kniven. At denne skulde været meer end almindelig lang, troer jeg just ikke; men han kastede langt med den; og den kom — ligesom Thors Hammer — strax til ham igjen, eftersom Skaftet var fastgjort til en Snor af passende Længde. — Denne Omstændighed lader os formode: at vor Langkniv ingen simpel raa og gemeen Røver har været — og det er dog saa rart at finde

Dannelse og Følelse hos saadanne Folk; og det gjør
 Een saa godt, naar man seer, at en Røver og Morder
 alligevel er et godt Menneſke. Jeg flutter nemlig med
 høj Grad af Sandsynlighed: A. at han har kunnet
 læse: B. at han har kunnet læse tydſk; thi hvor, uden
 i en tydſk Rejſebefkrivelse, ſkulde han vel ſaaet Under-
 retning om „Knivekaſtningen“ i de ſpanske Sø-
 ſtæder? Selv at have opfundet ſaadant ſtrider mod
 Nationalkarakteren. Men jeg flutter endvidere: C.
 at da han har forbedret den ſydpyrencæiſke Opfindelse
 med Snoren, maae han uſtridigt have Kundſkab i
 „den oldnordiſke Mythologie. — Efter denne ikke over-
 flødige Digreſſion, vender jeg tilbage til vor Helt. —
 Hvor han boede, det veed man ikke; men det var den
 almindelige Mening: at han havde flere Bopæle, og
 det paa vidt forſkjellige Steder af den udſtrakke Hedeegn.
 At man i dette vigtige Stykke er bleven ſaa ukyndig,
 ſtikker deri: at hans Bopæle ikke laae oven paa
 Jorden, og ſølgelig vare de ikke ſaa nemme at finde
 — om man endog havde ſøgt efter dem. Men Birke-
 dommere og Herredsfogder vare dengang for kloge til
 at jage efter Tyve og Røvere; hvad Fordeel ſkulde
 de have deraf? — „Nu! altsaa: vi ſaae ikke mere at
 vide om Røverſtuer?“ — Intet med apodictiſk Viſhed,
 men med høj Grad af Probabilitet: Han ſkal have

boet i Nævegrave, dem han da indvendig har udvidet og indrettet med større Bequemmeligheder. Det vi siden vise sig: at denne Formodning ikke er greben i Luften. —

Vor Helt havde en Marime — jeg vil troe han har lært den af sin Huusejer Næven, — der aldrig „bider“ i Nærheden af sit Hjem — denne nemlig: aldrig at antaste Landets Beboere eller deres Waaninger; men ene og allene Bissekæmmere. (Seg vil troe: at han har handlet saaledes, ikke saameget for egen Fordeel, som for at bidrage sit, til at hemme en skadelig Uskik. For denne Mening har jeg ligeledes mine gode Grunde: for det første tog han Livet af disse Kæmmere: for det andet tog han baade Penge og Vare fra dem; havde han nu ikke taget Livet, kunde de jo vedblive at øve deres Smughandel; og havde han ikke taget Pengene og Varene, kunde jo andre Kæmmere have fundet samme, og da havde han jo slet intet udrettet til Landets Gavn og Bedste. Det undrer mig storlig: at den nylig saa ynkelig henrettede Morder og Røver Worms Defensor ikke har faaet fat paa en lignende Anskuelse af den salig Ufdødes Færd: at denne nemlig har dræbt Tønder, for at denne ikke længere skulde oversvømme Læseverdenen med sine usle Vare: og at han har taget dem og

Pengene, for at en Anden ikke skulde fortsætte dette litteraire Smuglerie).

At bestemme, hvormange Kræmmere, den patriotiske Langkniv saaledes har ryddet afvejen er plat umuligt; thi naar man fandt en saadan myrdet og plyndret, sagde man blot: „det har Sens Langkniv gjort“ og begrov ham; og saa var den Historie ude.

Jeg beklager oprigtigt: at jeg ej heller seer mig istand til at give paalidelig Dplysning om vor Helts Huusliv — eller om man vil: Kævegravsliv — om han har havt Koner, Mætresser, og hvor mange af hver Slags? Historien tier; men jeg for min Deel vilde ansee det for en Uretfærdighed mod den Heden-gangne, at beskylde ham for Følesløshed mod det smukke Kjon. Iøvrigt forgriber jeg Ingen i sin Dom over denne Materie — dog det forstaaer sig, med Forbeholdenhed: at min Mening er den ene rigtige. — Men jeg iler til Enden — den sorgelige Katastro-phe, der satte Grændse for vor Langknivs virksomme Liv.

Saa kom der da en Dag en Kræmmer gaaende i een af disse øde Heber, med Kramkisten paa Ryggen og en Knortekjæp, der og gjorde Tjeneste som Alen, i Haanden. Som han nu gaaer op ad en Bakke, og kan see ud over Toppen af samme, faaer han Dje paa

et Menneske, der kommer ham imøde ned ad næste Bakke. Jens Langkniv var, som en Slags offentlig Person, kjendt af Mangfoldige, som han ikke kjendte; thi, frygtløs som han var — og havde Grund til at være — indfandt han sig jevnlig paa Markeder, drak sit Kruus, og var meget omgængelig. Kræmmeren kjendte strax sin Dødsfiende; men istedet for at vende om og gribe Flugten, ravede og vaklede han nogle Skridt, og sank saa ned i det ene Hjulspor; dog saa at han kom til at sidde paa den ene Kam eller Brink af den dybtøpkjørte Vej. Her sad han nu og vred og vaandede sig, til Røveren var ham paa en Snees Skridt nær. Da lod han, som om han nu først blev ham vaer, og tiltalte ham med svag og ynkelig Stemme: „Gue Ven! ihvem I saa er — kom ou hjælp mæ! a æ bløwen saa syg, a trower ett a løwer — vil I ett ta mi Kon Kram aa mi Kon Skjellinger a hoor i Kisten, aa bæhr dem te den næjst Bøj, aa sie, om I ka fo en christen Minnesk te aa kjør ud ætte mæ — hvis sommensti a ær ett dø forinnen!“ —

Hadde jeg været saa nær, jeg vilde tilraabt vor Helt: „Jens! Jens! vaer Dig! latet angvis in herba — det er Crokobilgraad — Kjere Jens! troe ham ikke! det er en Forræder, en Sinon.“ — Men hvo kan undgaae sin Skjæbne? Vor Hedemonarch afveeg første

— og sidste Gang fra sine gamle Grundsætninger. Og vil man vist finde dette saa meget mere utilgiveligt, som han, ved at dræbe Kræmmeren, havde gjort en hurtig Ende paa hans formeentlige Lidelser. Men nej! Han tager rigtig Kramkisten af Skjelman, hænger den over sin egen Ryg, og vender sig for at gaae — sagtens ikke til den nærmeste Bye, men til den nærmeste af sine underjordiske Høvelvinger. Hurtig rejser sig Kræmmeren, fatter sin tykke Enebærstok med begge Hænder i den tynde Ende, og giver Langkniv saa vældigt et Slag paa det Been, han just letter fra Jorden, at det knækkes, og den i Utide medlidende Røver styrter næsegruus ned. Vel vender han sig saa hastig han formaaer om paa Ryggen, og griber sit sædvanlige Baaben, men Fjenden er allerede ude af Skudvidde, og raaber til ham grinende og skultrende sig: „No, bette Jens! hudden æ’et no mæ dæ? No begyner a aa komm mæ.“ — Derpaa hentede han i største Skynding Folk til at fange den Lemlæstede. Og havde de ikke skyndt sig saa godt som de gjorde, da var han maaskee undsluppen; thi han havde allerede slæbt sig temmelig nær hen til een af de omtalte Rævegrave, hvor han endnu længe, siddende oprejst, forsvarede sig med den frygtelige Kastekniv, indtil man omsider fik Bugt med ham, og fjørte ham bunden paa

en Bogn til nærmeste Kjøbstæd Horsens. — Her i Fængselet aflagde han omstændelig Rapport om alle sine Krigstog og Sejervindinger, blev efter Datidens Anskuelse betragtet som en Misbæder, dømt tilbøde og halshugget paa Byens Kettersted.

Jeg maa her atter bitterligen klage over Sagas store Ufetterrettelighed; idet vi ikke have noget historiskt om det Bigtigste af den hele Historie, nemlig Herrerettelses-scenen: hvorledes han var klædt? i Sort eller Hvidt? i sidste Fald, om da med sorte Sløjfer? Om der vare mange Tilskuere? om der vare mange Damer iblandt? Om Præsten eller Bøddelen, eller begge To kyskede ham til Uffked! m. m. m. — Det er vel sagtens ikke at vente: at Raadhuusarchivet i Horsens skulde give nogen Oplysning herom. Tidsalderen var vel dengang endnu for raa og udannet til at erkjende det Interessante i et saadant Skuespil.

Saa nødig som jeg vilde, maa jeg da her ende min Novelle. Og har den ikke behaget de Læsende, da er det ikke min Skyld, men allene at tilskrive Fortidens plumpe Sæder og grove Tænkemaade.

XX.

Bowbjerg.

Endnu en Røverhistorie.

En stærk Bastion! dette Bombjerg! Men Muurbrækkeren derude er stærkere. Det er en rigtig Aries: krummende Horn, og hvidt Bukkeskjæg! og hvilken Testudo af vældige Bølger! her er ikke paa Modstand at tænke. Bolden skal lade sig undergrave, og Besætningen trække sig tilbage — hvorlangt, hvorlænge, det maa vore Efterkommere sige.

Du grumme Hav! lige frygtelig for Venner og Fjender! Selv dem, der broute af at være dine Herter, lærer Du stundum at kjende Dit Overherredømme. Hoverende ride de Dine Bølger; men Du kaster dem af, sænker eller knuser dem.

Det var i Danmark's sidste Syvaarskrig paa selve Juulaften, at Engellands „Skjytshelgen“ og dets „Forsvar“ begge strandede i Nærheden af Bowbjerg. De satte sig fast paa den yderste Reule; men ikke længere fra Land, end et godt Slyngekast, saa Klitboerne tydelig skjelnede Klædedragterne, og Kvinderne fra Mændene; faae hvor de firmede mellem hverandre, pinte af Dødsensangest; hvorledes Kvinderne knælede for Admiral Reynalds. Stjernerne paa hans

Bryst skinnede gjennem Skumdampen; men Haabets Stjerne skjulte sig for vore fortvivlede Fiender. — Defence — den mindste af disse stolte Orlogsmænd borede sig uafsladelig dybere og dybere ned i Sandet; det begrov sig selv der hvor det endnu ligger, og skal ligge saalænge denne Verden staaer. — St. George — Admiralskibet — modstod ikke nær saa længe Elementernes Angreb: een eneste uhyre Bølge hævede sig op over Merset, brød sig, faldt, og knuste det hele store Skib, som om det havde været et Korthuus eller en Eggeskal.

Af sytten hundrede Mennesker kom ikke fleer end Atten Matroser levende iland. — Et lidet norsk Handelskib strandede tæt ved; men naaede den inderste Reule. En tom Tønde, om hvilken et Toug var fastgjort, hivedes over Bord. Klitboerne greb den, som den slængtes op paa Strandbredden, og holdt ved, til Mandskabet havde surret sig fast til den anden Ende af Touget: da halede de, og alle bleve bjergede — Sulemorgenen lystte; man fandt hverken det lille Skib ei heller det Store. Enkelte Liig og Bragstumper rullede af Dønningen op og ned ved Havstokken. Alt det øvrige har Sandet gjemt saavel, at kun en ny Jordomvæltning formaaer at bringe det atter frem for Dagen.

Kjære Læsere! og — jeg tør vel haabe — Læser=

inder! Begynder Veien ikke at falde dem noget lang, og noget trang? Det evige Sand og Vand! Og nu har vi atter flere Miil at reise, før der kommer noget særdeles, hvormed jeg kunde fastholde Deres Opmærksomhed. — Om jeg imidlertid stræbte at lette og forfarte Veien med endnu en lille Røveranecdote? — Foreløbig bevidner jeg dem — ikke paa Digterære; thi det er kun et daarligt Pant — men, om forlanges, paa Væverære:*) at den Begivenhed, de nu ville høre, er sandfærdig — faavelsom hiin med Jens Langkniv og Kræmmeren. — „Hvortil faa mange Omstændigheder? Fortæl de kun væk! det kommer os ud paa eet, enten De lyver eller ei. — „Nei det gjør ikke, mine Høistærede! Engang, som jeg var i Pavillonon — eller Papegøien, hvilket det nu er — og hørte paa Harmoniemusikken, og saae paa den harmoniske Munterhed, der herskede i den pyntelige Forsamling, kom en forrig Medreisende — han bar ellers blaa Kjole og i Kjoleknapperne var der Ankere; hvilket jeg allene her fortæller, for i Nødsfald at have en Hjemmelsmand, thi jeg veed ikke rettere, end at han lever endnu — han kom da hen til mig, og sagde: „jeg skulde spørge Dem ad fra Damen derhenne, om den af Deres Noveller, og den og den ere virkelige Begivenheder?“ — Seer

*) Paa min Ven Peer Spillemands Væverære.

De, Høijstærede! deri stikker det: en reen Digtning kan mere os — for en Tid, ligerviis som et Skuespil, eller en Spøgelse Historie. Men den virkelige Historie, hvad enten det nu er Staternes eller Hjerternes, den holder længere ved. — Jeg forsikkrer dem: at disse Spørgsmaal smagte mig sødere end Orgeaden, ja ret som et Kys af de Væber, der havde fremsat dem. — Men jeg beder om Forladelse! jeg kunde nær have glemt, hvad det egentlig var, jeg vilde sige. Det er hans Skyld, den Væber og Brøvler Peer Spillemand der har saaledes forplumret min faste og rolige Tankegang med hans formaledidede Parentheser og Episoder. Jeg skal fortælle dem, hvorledes han engang — „Aa-nej! lad os nu bare være fri for hans evindelige Iflæt! og trend os selv det Stykke, De har lovet.“ — Vel! Vel!

Stoffe Jennyrow*) — hvem jeg i min Barndom selv ofte har seet i Selskab med den „stumphalede Rakker;“ thi Stoffer var og en Prævliqvant — tabte sit ene Dje, og vandt sit Dgenavn paa følgende Maade:

I en Kroe ved een af de større Landeveje sidder bemældte „Rejsende“ og faaer sig ved nederste Bordende nogen Forfriskning, af de, for sliche urene Dyr

*) Christopher Genøje.

bestemte Trætallerker, Kruus og Glas. — Ved den øverste Ende sidder en reen Hesteprenger i samme Arbeide. Dog ikke nøiet med denne Beskjæftigelse, fremtog han ofte en vis Bog, som Folk af hans Stand gjerne bære tæt ved Hjertet. I Følelsen af sit Pengeværd bladede han kold og stolt i disse vigtige Statskrifter, af hvilke eet Blad er mere værd en manges Landsbyepræst's hele Bibliothek. Den Hensigt, at glimre i de Omværendes Dine, blev aldeles ikke forfeilet; Rakkeren især følte en uimodstaaelig Lyst til at gjøre sig nærmere bekjendt med Indholdet af disse kostelige Bærker. Han affortede desaaarsag sit Maaltid, forlod Kroen, og gik ud ad den Wei han vidste, Hesteprengerens vilde befare; og tog paa samme en fast Stilling under en Broe.

En vandrende Sadelmagersvend, som ogsaa befandt sig i Kroen, og havde været en opmærksom Jagttager af begge Hines stumme Spil, gik lidet efter selv samme Wei som vor videbegjerlige Prævliquant. Selv ubemærket seer han ham krybe ind under Broen; og da han naaer denne, kikker han ind til ham og siger: „Hvad staaer Du her efter?“ — „Hvad kommer det Dig ved?“ svarer Stoffer: — „Det kommer mig meget ved,“ siger Sadelmageren, „for vi har vistnok begge to eet Grinde ved denne her Broe.“

— „Det kan jeg ikke vide,“ svarer Stoffer, „hvad skulde det vel være for et Grinde.“ — „Du behøver ikke at stille Dig saa fremmed an, for Du har vistnok ogsaa Lyst til at læse i Prangerens Chatekismus. Nu vil jeg hjælpe Dig at stave og lægge sammen; og naar jeg saa faaer de to Parter af Chatekismussen, saa kan Du tage de tre, fordi Du kom først. —“ Nu vel: herom bleve de da enige; og den erfarne Landveisgeneral lagde den Operationsplan, at han selv, naar Prangeren kom ridende, vilde springe op og gribe hans Hest i Tøilen; og da skulde Sadelmageren give ham et Dommeflagslag i Hovedet med en af sine Hammere. — Prangeren kommer; Stoffer springer op og udfører sin Manøvre. Sadelmageren springer til fra den anden Side med Hammeren i Haanden, men tøver med at bruge den. „Naa!“ raaber Stoffer. — „Hvor skal jeg slaae?“ spørger den Anden. „I Panden!“ skriger Rakkeren. Men neppe vare disse Ord ude af hans Mund, førend han selv fik Hammerslaget med saadan en Kraft over sit ene Die, at dette kom til at hænge ned paa Kinden, og han selv styrtede sandfæsløs bag over. — Hvorledes Prangeren lønnede sin Redningsmand, vide vi ikke; men det er ikke usandsynligt, at han i næste Kroe har tracteret ham med en Dram, ja maaskee endogsaa med et Glas Mjød

eller tyndt *Ni* ovenkjøbet. Rakkeren, der paa saa troløs en Maade blev forraadt af sin egen *Alie*rede — ligesom Napoleon ved Leipzig af *Sachserne* — var dog lykkeligere end denne, da han hverken blev deporteret eller arresteret; men til sin Dødsdag ladt i uforstyrret Besiddelse af den gyldne Frihed; hvilken humane Fremgangsmaade stikker skjærende af mod hiin, der brugtes imod den store *Corficaner*.

XXI.

Agger.

Derfom en *Kjøbenhavnner*, der aldrig havde været udenfor *Gesions De*, pludselig, ved et Luftskib eller et Dampskib, blev flyttet til *Agger*: saae *Beboernes* fremmede Dragter og fremmede Ansigter, og hørte deres ham ganske fremmede *Tungemaal* — man kunde maaskee indbilde ham, at han var kommen til et ganske fremmed Land. Og dette var endda ikke saa sært, eftersom selv deres *Naboer* i *Thy* ansee dem for noget meer end halvfremmede, og noget mindre end halvilde: de ere *Thyboniternes* *Molboer*, men i endnu høiere *Potents*. Denne *Nationalfordom* gaaer saavidt, at *Ugtefæb* mellem disse og hine er sjældnere end mellem *Tøder* og *Christne*, og betragtes alminde-

ligt som Mesalliance. — „Hvorledes?“ spørger Du; „ere da Aggerboerne virkelig saadanne Skræmsler?“ — Ingenlunde: de ere ligesaa bravt et Folkfærd som nogetsomhelst andet; men de ere Vandmænd, og Naboerne Landmænd; de første ere ene og allene Fiskere, de sidste Bønder — det er hele Sagen.

De fire Byer, som udgjøre Agger Sogn, have tilsammen en Folkemængde af 450 Sjæle. I hele Sognet saaes neppe een Skjæppe Korn for hvert Hundrede af Mennesker; og af Huusdyr har jeg ikke seet andre end Katte, et Par Faar og tvende Heste, som tilhørte „Kongen i Agger“, det er: Sognefogden. Men jeg har mødt gammeldanskt Gjæstfrihed og uforstilt Trohertighed.

Det er et haardt Liv, han fører, den stakkels Aggerboe: enten er han paa Havet, eller paa Fjorden: oftere kold end varm; oftere vaad end tør; mere ude end hjemme; men spørg ham, om han vil bytte med Dig, Du som sover i Edderduun, gaaer paa Uldtepper, ager i Wienervogne, æder Osters og Skildpadder, drikker Chocolate og Madeira — jeg vædder, han holder fast ved sin Badmelsdyne, sin tjærede Baad, sin sorte Fiskegryde og sit Alkruus; thi — han spiser bedre end Du, og han sover bedre. Det varme Alkruus, som Hustruen eller Kjæresten rækker ham, naar

han springer iland fra et heelt Døgn's Strabads paa det vilde Hav — det er Hebes Nectarbæger.

Agger Kirke havde staaet et Kartusinde fikker, urokket paa sin Grundvold af Sand. Da kom der atten hundrede og tyve Aar efter Kirkekongens Komme til Verden saadanne Storme, at i et Efteraar underhuledes, faldt, forsvandt to hundrede Fod af Kirkens gamle stærke Brystværn mod Havet. Jeg har seet Udelæggelsen; Kirkegavlen var nu kun nogle Skridt fra Havbrinken. I den øvre Kant af denne fremstak gennem den hvide Sand Liigkister og Stumper af ældre halvsforraadnede Sovekamre; en bleget Hovedskal keeg op mod Dagens Lys; tvende hud- og kjødløse Been dinglede ud over Klinten, som til en ny Vandring efter den lange Hvile. — Hele Kirkegaarden var overfyget af den hvide Havsand, hvis smaafurede Skorpe bar Vidne om Oversprøitning af Havskummet i Storm. Kirken selv var synligen sunken. Muren var revnet til Armstykkelse, Taget meer end halvt afrevet. Jeg gik ind: Bænke og Stole laae paa Gulvet, eller stode paa Hæld: Prædikestolen var bedækket med Støv og Kalk; og Edderkoppene havde udspendt deres Garn i alle Kroge og Hulinger; Altertavlen var overtrukket med Skimmel og Mos. — Allerede længe havde Kirken staaet tom, da den ei uden Livsfare

kunde bruges efter sin Bestemmelse. Uggerboerne maatte søge Vestervig Kirke, der for dem næsten var det samme, som Jerusalems Tempel for Samaritanerne. Enhver Kirkegang var en Udvandring; de vare jo Gjæster, selvbudne, blandt Fremmede. Sørgmodige gik de hen, mismodige hjem: skulde de da aldrig mere forsamles hjemme i et eget Gudshuus? Jo, det staaer der allerede det nye Tempel, langt længere fra Havet, og paa fastere Bund, opreist ved kjerlige Landsmænds broderlige Bistand. — Paa dens Indvielsesdag var jeg der tilstæde — med mine Tanker og min Psalme.

XXII.

V e s t e r v i g.

Her have vi en gammel Kirke, den anseeligste maaskee af alle Halvøens Landsbykirker — et Minde om Sjeletyraniets skumle Dage; thi til Kirken slutte sig endnu de udvendige Mure af hiint navnkundige Kloster, som de aandelige Despoter overlode til de legemlige, disse det gode Danmark's Tugtensriis, der længe over et Aarhundrede vare en Skræk for dets Sønner, og en Spot for dets Fjender. Den tredie Christian nedbøjede de skaldede Hoveder; men desto højere hævede sig de hjelmbedækkede; indtil den tredie

Frederik begyndte hiin Stænderrevidering, som den Sjette lykkelig fuldendte. — Nu er Munkeskirken et Gudshuus, og Bestervig Kloster en Herregaard, men uden Herredømme. Ridfogden er begravet og Træhesten brændt; og her er ingen som frygter undtagen Forbryderen. — Hvor det dog gaaer underligt til i denne Verden: den sidste Uetling af en fordums riig og mægtig Herreslægt døde for faae Aar siden som Degn i Bestervig, en Betjening, som hans Uldefader ansaae god nok til sin Skopudser. — Men vi skulle endnu see noget langt sælsommere paa Bestervigs Kirkegaard: Ikke ret langt fra den adelige Skolemesters Grav, der snart ikke mere vil findes, finde vi en tyk og plump Graasteen; og paa samme et indhugget Kors — det er Alt. — „Dg hvem bedækker saa denne fattige Steen?“ — Viden Kirsten. — „Hvad for en Viden Kirsten?“ — Den store Baldemars Søster, hende, som i Elskovsrusen glemte, at hun var en Kongedatter, en Politikens Offerbrud. — „Hvad siger Du? Hende, som skal have sødt i Dølgemaal? Dg da en Dretuder havde røbet det for Kongen, saa befalede han hende, at hun skulde komme og dands? Dg saa dandsede hun sig tildøde?“ — Saa fortæller et Sagn. Men det er troligt, at Kongen har handlet saa, fordi han derved troede paa det aabenbareste at

kunne gjendrive og beskæmme den formentlige Bagvasker. Og det er let forklarligt, at den høihjertede Kongedatter hellere end ved Bæggring at stadfæste sin Beskæmmelse, har valgt denne heroiske Dødningedands. — „Enten det nu er saa eller saa — lad os bort fra denne Dødningehave! hvor den møsede Steen bliver ved at tale gjennem Aarhundreder om en eneste Times Forvildelse! Ud igjen til Havet! Det kræver og sine Dffere, men det minder os ikke om dem. Dets Overflade er idag som for tusinde Aar: enten Vindenes ujevne Dandsseguly, eller Himmelens klare Speil.

XXIII.

Havets Gjennembrud.

Allerede Caro omtaler „Bensyssel med Thy“ som en De 400 Aar før hans Tid. Og havde den tydske Otto kunnet komme ad Landjord høiere mod Nord, havde han jo ei heller behøvet at døbe Dttesund med sit Spyd. — At der igjen har været dæmnet heelt op mellem Besterhav og Liimfjord, kunne vi slutte deraf: at hiin norske Bovehals af en Konge, hvem den danske Flaade havde spærret Udløbet ved Hals, flæbte sin over Landstrimlen ud i Vesthavet. At der atter har været aabent Løb mellem dette Hav

og Rattegattet i hiin ulykkelige Knuds Tid, er ganske troligt; thi hvorfor skulde han ellers her have samlet den danske og norske Flaade til Toget mod Engelland?

Gjennembrudet fjerde Februar 1825 er altsaa blot en ny Udgave af en gammel Historie; men denne er nu nylig atter oplagt og eftertrykt paa eengang i fire forskjellige Værksteder: fem naturlige Sluser forbinde begge Bænde.

Der er en Egenkab i det danske Folkesind, jeg troer der er denne Menneskestamme særegen frem for Andre: I Medgang, i sædvanlige jevne Kaar, da skytter Enhver sig gjerne selv, og bryder sig lidt om Andre. Man hører lidet eller slet intet tale om Broderkjerlighed, Medfølelse, Sammenhold i Trængsel, indbyrdes Bistand i Fare og Nød. Den der ikke vidste bedre, maatte tænke: at disse Danske dog ere et koldt og ligegyldigt et selvisk og søvniigt Folketærd. Men lad det først blive vaakt! hvad enten det saa er ved Guds Haand eller ved Fjendehaand — da skal han see dem vaagne i deres fulde Styrke alle disse Folkeheder, som hidtil syntes at slumre, indbyrdes Trofasthed, urokkeligt Mod, usvækkelig Standhaftighed; og det i stigende Forhold med Nøden og Faren.

Den sejrende Hær, med en flagen Fjende under sig, eller en flygtende foran sig — den kan sagtens

holde sammen. Men at slutte sig tættere og tættere, alt som Sejerherrernes Sværd gjøre tyndere og tyndere — det er ægte dansk. — Da de Fremmede løb ved Gadebusk, bleve de jydskke Landsoldater staaende til sidste Mand: de laae batallionsviis paa samme Sted, hvor de havde pruttet om Livet til det yderste. — Men det er ej allene vort Blod, vi kunne ødsle med, naar det gjælder; men ogsaa det, der for Nogle er fjerere, for Alle — jeg havde nær sagt — Nødvendigere end Livet — ej heller dette sidder saa nagelfast hos den danske Bonde, som Ekfriget gaaer. „Bonden er egennyttig,“ „Bonden er nærig,“ „Bonden vender Skillingen to Gange, før han giver den ud.“ — Det kan være sandt, at han vender dem han skal lægge paa Amtstuebordet, paa Thingbordet, paa Dfferbordet, og paa de mange andre Borde, hvor hans med suren Sved fortjente Skillinger have Grinde. Og tænker han paa, hvad Mange af dem siden blive brugte til: da kan vel være, at han vender den tre Gange. Men da hans Konges Huus gik op i Røg, da vor Flaade gik til Engelland; da vore Landsmænd sukede der i Fangenskab, da Vesterhavet gik op over Sønderjydernes Agre og Enge, og da det nu gjorde ligesaa ved dem der boe hos Liimfjorden — da vendte han ikke Skillingen — hvad jeg

vilde sige: Daleren, før han lagde den paa Fædrelandets Alter. Da saaes mangen en Bonde at tage Maden og Skeen — Sølv skeen med — af sin egen Mund. — Glem ikke det, Du som spiser baade med Sølv og paa Sølv, Du som ikke vender, og neppe seer paa hundreddalerslappen, naar Du indbydes til at offre paa Konsternes, eller Yppighedens eller Forlystelsernes Alter.

XXIV.

F æ r g e b o r g .

Midt i Thiodi, midt imellem Havet og Fjorden ruller Sjørring Søe sine mildere Bølger. Dens Dybheder vrimle af Ferskvandsfiske, og dens vidtstrakte Overflade af Svømmefugle. Dens siv- og rør-takte Holme ere — ikke ubeboede: de ere Sommervaaninger for Taen og Anden og Graagaafen: men de maae som oftest betale Huusleien med deres eget, eller deres Børns Blod; thi Jægeren vil hverken vide af Henstand eller Eftergivelse. — Naa da — dem derom! Hver sit! og Jægeren sin Lyst! — Men en anden Lyst drager mig didhen til hiin ophøjede De, hvis Muurstensbrokker lige ud gjennem Grønskorpen, hvor en Trappe af mosgroede Graasteen hvidsker og mumler

om: at her engang for længe siden har staaet en Borg — Ridderborg eller Røverborg eller begge i Eet — det veed vel Ingen. — Hvad mælder Sagnet? lad høre!

Færgeborg hedder Stedet; og man vil have til, at her i fordum Tid har været Færgested, da Sjørung Sø skal have strakt sine Arme til Havet paa den ene og Fjorden paa den anden Side, og saaledes skaaret Ehyland i tvende Dele. Som jeg nu skulde fortælle: saa var der engang to Brødre, som eiede Borgen. Og det var to hwall og bown Karle; men begge to stemme efter Penge og Piger. De vare aldrig hjemme paa eengang, men naar den ene sad paa Borgen, var den anden paa Farten og saaledes skiftedes de til at bjerge og fortære.

I samme Godlag boede der en riig Bonde paa Mors; og han havde en Datter saa dejlig, at hendes Lige ikke fandtes i tretten Herreder og syv Kongeriger. Der vare da mange gode*) Folk, der bejlede til hende men hun sagde Nei til dem allesammen, fordi hun holdt af Enanden. Og hvem det saa var, skal jeg snart sige os: for det var hendes Faders Faarehyrde. Denne her Kumpen, da han endnu kun var en Støvlingssknægt, og havde hverken Fader eller Moder,

*) „rige“ (i Ehy.).

gik han omkring og fægtede*). Og saa kom han da ogsaa en Dag framm**) til Bolles — for saadan hedde Bonden med den lækkre Datter. Pjaltet og forreven saae han ud, og den ene Klud slog til den anden. Saa spurgte Bonden ham, om han vilde blive og vogte hans Grise. Det sagde han Ja til; og saa blev han, og fik Noget i Bælgen og Noget paa Kroppen. Som han nu blev større, forfremmedes han til Faarehyrde. Og han groede godt til, og blev saa knøv en Karl, som Nogen vilde see for Dine; men hede sig kunde han ikke; for han fik ikke andet Klædemon, end hvad Bonden havde slidt og kastet af.

Saa skedte det engang: at Ka'bolles — saadan kaldte de den rige Bondes den dolle Datter — at hun en Nat blev reent henne og de kunde hverken finde hende oppe eller nede. Og de ledte, og de spurgte dem for baade hist og her: men væk var hun og væk blev hun. Men jeg kan gjerne sige os, hvor hun var: for det var den Ene af Røverne paa Fergeborg, som havde faaet Snu om hende; og han havde stjaalet hende ud ved Nattetide; og der var Ingen som mærkede det, for han havde kastet Søvn paa hver en Sjæl

*) tiggede.

**) Røffenet.

i Bondens Gaard. — Hvad skal vi sige: Bonden var ikke meget glad ved dette her Pusmagerie; og han lovede ud: at hvem der kunde skaffe ham Karen igjen, han skulde faae baade hende, og de halve af alle hans Penge. — Det var godt nok; det var ikke Alt godt; for hvor var hun?

Men Boer — for saadan hed' Hyrden — han tænkte ved sig selv: Mon hun ikke er paa Færgeborg. Og saa tog han Fod i Haand, og listede sig af ned til Bilsund, og tiggede Færgemanden der, til at sætte sig over med nogle andre Flere til Thy. Da han havde faaet Foden iland der, tridsede han af til Færgeborg, og bad om, at Bagten vilde lade Vindebroen gaae ned, saa skulde han synge dem saadan og saadan en Vise. Saameænd! de lode ham ogsaa komme over til dem, og han sang een Vise og Een til og Een til; og Bagten kunde ikke blive feed af at høre paa ham. Sørøveren, han der dengang var hjemme, stod i et Slughul, og lagde Dre til denne Syngen, og den huede ham, for Kløren sang nu saa overdreven fjønt. — Saa lod han ham hente ind i Slottet, og gav ham lidt at leve af; og da han havde ædt og drukket, fik han ham ind i en anden Stue, og forlangte af ham, at han skulde synge en Elskovsvisse. Det gjorde han og; men det var een, han selv havde lagt om

hans Kjærlighed til Bondens Datter, og det saa forblommet, at ingen uden hun selv kunde forstaae hvad han meente. For han tænkte nok, hun var i Nærheden, som hun ogsaa var. Og da han havde sunget det første Vers, hørte han igjennem Væggen et Suk, og saaledes ved ethvert Vers. Saa sang han da tilsidst en Vise om tvende Brødre, der sloge hverandre ihjel for en Piges Skyld. Dermed vilde han give sin Hjertenskjær et Vink, som heller ikke faldt til Jorden, hvilket I snart skulle faae at høre.

Boer bad nu Røveren om at tage ham i sin Tjeneste, hvilket denne ogsaa gjorde; men for det første kun som Stegevender. Men den Bestilling var han stakket ved; thi han kom snart saa langt ind i den slemme Borgherres Kridehuus, at han blev baade Potte og Pande hos ham, og de kunde ikke længe paa eengang være fra hinanden. Derfor ere der og Somme der mene: at Boer havde troldet Sørøveren med noget af det her gamle hedenske Koglerie. — Hvordan det var og hvordan det var ikke: der gik ingen fjorten Dage hen, inden Tjeneren var ligesaa godt kjendt overalt i Slottet som Herren; og tilsidst blev Herren saa smaattaabelig, at han tog Boer med ind i Rabolles Kammer, at han ved sine Elskovsviser skulde gjøre hende søielig mod Røveren, der hverken med Godt

eller Ondt kunde komme nogen Vei med hende. Det kan vi nok vide, hvad der kom ud af: Boer gav hende lønlige Vink, at hun skulde blive ved, at gjøre sig haard, og den Anden bildte han ind, at han inden næste Nyttæending skulde faae sin Billie med hende. Men inden den Tid var Broderen ventendes fra sit Tog paa Havet. — Og han kom rigtignok inden den berammede Tid med store Rigdomme, som han var vant til. — Der blev da en Kogen og en Brasen, en Uden og en Drikken og en Spektakel, som Gaarden skulde have faldet. — Imidlertid maatte den af Brødrene, der kom sidst, ikke vide, hvilken Fangst den Anden havde gjort i den deilige Bondepige; men Boer listede sig alligevel til at røbe ham Hemmeligheden, og gjorde saa vidt og bredt af Pigens store Deilighed, at den Broder, der ikke havde seet hende, blev ligesaa forelsket som den Anden. — Den samme Aften, som de sad og svirede Allesammen, istemmede Boer en Trolddomsvisse, og den virkede saa underligt, at Brødrene drog Kniv mod hverandre, og de andre Røvere ligesaa; thi Nogle holdt med den Ene, og Nogle med den Anden; og de lindede heller ikke, før hver en Kjæft laae død paa Gulvet. — Saa tog Boer sin Kjerefte ud og alt det Sølv og det Guld og de ædele Stene, som fire Heste kunde slæbe; og dermed

kom de hjem til Bolles Gaard, og holdt saa Bryllup med stor Herlighed og Glæde. — Der ere Somme der ville have til, at Boer var en Kongesøn — saadan Een, som Kongen skulde have havt udenom med et Boelskab; men da jeg ikke veed det, saa kan jeg heller ikke sige det. — Nu er ellers Historien ude. Og fra den Tid af kom aldrig nogen levende Sjæl nær til Færgeborg, for det spogte baade Nat og Dag, kan jeg troe. Tilfidsst satte de onde Uander Slottet paa den anden Ende; og der staaer det endnu, kan jeg troe, og rejser sig vel aldrig mere.

XXV.

Klitmøller.

Den Hoffman, som for fire Snesse Aar siden udflyttede Alheden til de tydske Nybyggere, har fortalt min Fader følgende snurrige Historie.

„Seg var“ — sagde han — „som ungt Menneske med en dansk Herre, der havde et Hverv til Ludvig den femtende, i Paris. — Vi mødte paa Slottet en Courdag, og anmeldte os hos den tjenstgjørende Kammerherre. Aldrig faasnart havde vi nævnet vore Navne og Hjemstavn, før den franske Cavallier udbrod paa ram jydsk: „*Ma Dæwlen skal regjer jer.*“ Men

neppe var dette gode danske Dnske ude af hans Mund, før han smilende og bukkende fremførte denne Undskyldning paa godt Fransk: „Tilgiv mig, mine Herrer! disse Ord, som de nu hørte, ere de eneste danske, jeg kjender; men jeg veed rigtignok ikke, hvad de betyde. Sagtens er det ikke noget godt; thi jeg lærte dem ved følgende Leilighed. I Slaget ved Malplaquet blev det Regiment, ved hvilket jeg stod som Cornet, angreben af de danske Hjelpetropper. De vare os overlegne og huggede os sønder og sammen. Min Hest blev strax skudt; jeg selv fik et Hug i Hovedet, som for en Tid bedøvede mig. Da jeg kom til mig selv igjen, laae den døde Hest saaledes paa mit ene Been, at jeg ikke kunde reise mig, om jeg endog havde villet. I denne Tilstand laae jeg og hørte og saae paa Myrderiet omkring mig, og af de danske Ryttere idelig de nysnævnte Ord, som gjerne ledsagedes af frygtelige Sabelhug. Deraf kommer den Vane, at saasnart jeg seer en Dansk, maae jeg imod min Villie udframme hele min Kundskab i dette Sprog.“

Denne Anecdot er ofte rundet mig i Tanker; men mindst kunde jeg tænke paa: at jeg heroppe i Thy skulde erholde et oplysende Tillæg til samme; hvilket nu snart skal gives Læserne.

Klitmøller er en Ladeplass, hvor, Kjøbmændene

i Thisted, maaskee ogsaa andre, have flere betydelige Pakhuse. Men Stedet mangler en Havn. Enten losse og lade saa Skibene et Stykke ude paa det aabne Hav, eller ogsaa løbe de med Højvande heelt op paa Strandbredden, og sætte Stivere under Skibet, der ved Ebbe kan komme til at staae ganske tørt. — Da jeg var her paa Stedet, indtraf det første Tilfælde: en Galease laae derude, og udlossede sin Ladning, der for en Deel bestod af Winterhvede, som Klitboerne afhentede i store Baade. De halve af disse Sjouere vare paa Farten mellem Skibet og Stranden; de andre modtog her Varene og bar og trillede dem op til Pakhusene. — Blandt de Sidste lagde jeg Mærke til en aldrende Mand, som hver Gang tog en Tøndesæk Hvede under hver Arm, og traskede med denne tunge Byrde op igjennem Klittens løse og dybe Sand, som om det kunde været et Par Sophapuder, han løb med. — Da Sjoueriet var tilende, gav jeg mig i Snak med denne her Kæmpe; og fulgte med ham hen til hans Baaning, der laae et Stykke indenfor Klitterne. Det traf sig saa, at et par Kalve vare sprungne over i den lille Kaalhave ved Huset, og at Manden jog dem ud med den almindelige Formular: „Na Dæwlen skal regjer jer!“ Uvilkaarlig gjentog jeg den smaaleende. Manden vendte sig, og saae noget mistroisk og hartad

fornærmet paa mig. Jeg gjorde ham da Rede for min Dpførsel, ved at fortælle ham, hvad Hoffman havde fortalt min Fader. — Da smilede den Gamle, og sagde; „Nu skal jeg fortælle ham, hvorfor vore Folk vare blevne saa arrige paa Franskmændene; for min Fader har fortalt mig det, og han var selv med. — Hvad Stedet nu heed, hvor de røg sammen med de her Franzoser, det kan jeg ikke huske; men det var en Engellmand der havde hele Kommandoen; og ham kaldte de Malbrok. Min Faders Regiment havde en General, de kaldte Ranzau. Som de nu holdt ligeoverfor de franske Ryttere, inden de kom til at slaaes, — for der var en dyb Dal imellem, som de siden reed udenom — saa bottrede de her Franskmænd paa, og jog en grumme Hoben af sig; men det kunde nu vore Folk ikke forstaae. Saa spørge da Nogen af dem Ranzau ad: hvad det var, de sagde derovre? „De sige“ sa'e han, „at naar vi komme sammen, vil de hugge Eders Knebelsbarter af, og tørre deres R . . . med.“ Det var kanskee ikke andet, end noget Generalen selv fandt paa, for at ærre vore Folk. Men de tog det for Alvor, og raabte i Mundene paa hverandre: „Saa skull' aa Dæwlen regier dem! vil de gjøre faadan ved os.“ Og see saa kan det ogsaa gjerne være

at de har bandet ligesaadan, da de siden kom til at daske paa hverandre.

Jeg faldt over denne Historie i saa mange Slags Tanker, at jeg gjerne kunde have reist heelt ud af Thye, uden at see Landets Hovedstad — havde det ikke været for een Mands Skyld, og Eens til. — Og det var meget godt, ikke for Staden, men for mig selv; thi saa var jeg gaaet Glip af en glædelig Overtæffelse — en saadan som siden i endnu høiere Maal blev mig tildeel; hvilket paa sit Sted ikke skal blive forglemt.

Reis Du een Dag og en anden Dag, og Mange Dage, uden at see et Træ! trøst Dig, saa godt Du kan, ved Lyng og Mareholm! Og kom saa lige med et, inden Du drømmer om det, til en Skov! Er det da ikke, som om Du havde siddet og rodet i Acter, eller udfyldt Schemaer om øde Gaarde, om indbyrdes Underviisning, om Legater, der ikke existere ic. ic. ic., eller skrevet Recepter for ulægelige Sygdomme — og pludselig saae Dig hensat i venlig og munter Familiefreds? — — Gamle Fane! Naar Du hviler i de Dødes Have, mon Du da ikke skulde mindes i de Levendes? eller disse døde Bogstaver, jeg her trækker, være eneste Grindring om Knud Lyhnes Medarbejder i den danske Digterhave, og Planteren af Lystskoven ved Thisted.

XXVI.

Hjertebjerg.

Der er i vor Natur en uvilkaarlig Spadstræben — jeg tager det her alene i physisk Betydning; vi hige efter at komme længere fra Jorden og nærmere til Himlen. See vi et Bjerg, da er den første Tanke: Gid du stod paa dets Top! Komme vi til blot en ualmindelig stor Høi, og ellers have Tid, skulle vi endelig ovenpaa den. „Det er for Udsigten“ vil man sige. Uaja! men maaskee og, uden at man er sig det selv bevidst: for Medsigten. — Jeg agede engang med tvende Rejsesæller tvært over Mors. Da vi omtrent midtveis kom op paa Bejersleobakker, sprang vi alle Tre som drevne ved Fjederkraft, ud af Bognen og op paa den Gravhøj, der viste sig som højeste Punct. Hvilken Udsigt! hvilken Dmsigt! hele Mors, halve Thy, halve Salling, en Strimmel af Aalborg Amt, en Strimmel af Ringkjøbing, Viimfjorden alt imellem — der som en Sølvtraad og der som et Sølvfad — og fire Snese Kirker som Sikkertøi paa dette milevidtudstrakte Naturbord. — Jeg troer virkelig: at Gangen derned fra var os tungere end den der opad.

Hjertebjerg er og et beherskende Punkt, men

hvorover? Sand og Vand: faa Huse, færre Kirker, et Par Vandpladse af Indsøer — det er hvad Sandhavet har at byde dit Dje: Vandhavet viser dig maaſkee et Par hvidvingede Sejlere paa sin uhyre Flade der i det Fjerne sammensmelter med Luften.

Dg dog nøler Du, og nøler — og nøler — kom nu nedigjen! Hvad kan det hjælpe, Du ſtaaer og plirer mod Solen? Den gaaer ned idag ſom igaar, og ſtaaer op igjen imorgen. Du gaaer ogsaa op og ned — grubler Du maaſkee paa din ſidſte Nedgang? Vend dig! ſtir ikke længere paa den dalende Sol! men ſæſt Blik imod Øſten! der ſtiger den atter — efter Uſten kommer der Morgen for den og os.

XXVII.

Bolbjerg.

Jyllands eneste Klippe, eneste faſte Bolværk mod Havet, hvid ſom Møens Baſtioneer, ſteil ſom Dover Klint. Var det ikke for dette Udenværk, forlængſt ſkulde Oceanet her, ſom ved Agger, formælet ſig med Fjorden. Kom her ikke, naar de rafende Bølger løbe Storm; du hører kun et Brechebatteries bedøvende Torden. Du ſeer kun Røgen af de uophørlige Salver. Men naar Stilſtand er ſluttet, da ſving

dig op paa Brystvæernet! fig ned i Dybet! om du tør — eller ud over Dybet! op mod det rigtige Klippeland! skuf dig selv med den Indbildning, at hiint fjerne mørke Punkt er Lindesnæs! — Vend saa Ryggen til Havet! og lad dit Blik overfare Liimsjørden, med dens Bugter, og alle de Landskaber, den adskiller! — Ere dine Dine her blevne mættede, saa kravl ad Klippestien ned til Havbredden! og betragt den colossale Klippeveg! see lidt næiere til! saa vil Du finde her et uhyre Stambogsblad, et ret egentligt „Album“ men i overnaturlig Størrelse. Kjender Du intet af disse mange Navne, der ere indgravede i Kalkstensmuren? Er der ingen Frende, ingen Ven, ingen Veninde blandt alle disse? Men maaskee have Nordsøens Bølger udvasket dem, Du kjendte — ligesom Tiden udsletter det ene efter det andet paa Erindringens Tavle. —

Endnu engang: Omkring! — der kneiser, omskyllet af Bølgerne, hiin taarnhøie Klippefugle, hiin Danmarks „Somfrue“ som endnu aldrig var berørt af nogen dødelig Fod. Bølgerne allene kysse hendes Fod, eller omskylle hendes Sider, eller oversraade hendes glindsende Tøse. — Hvilket sælsomt Naturværk! Og hvorlunde kommer det her? — Vandrer! hold inde

med Spørgsmaale! Klippen kaster Dig dem tilbage i hændende Gjenlyd.

XXVIII.

Bildmosen.

Nu! min Medvandrer! har du maaskee hidindtil fundet Klitterne for tørre, og Bjergene, — især det sidste, for haarde: da kan du her faae det baade vaadt nok og blødt nok. Her ere elastiske Enge, end meer elastiske Gunger, porøse Moser, og Tuer saa svampede som Søsterkage, og overalt ingen Vandmangel. — Det kan være muligt, at du tager Bildmosen, hvis Overflade skal udgjøre 14 à 15,000 — siger og skriver Femten tusinde Tønder Land — fra den landoeconomiske og statsoeconomiske Side! at du vil raabe og skrige: „hvorfors ligger her en heel Kvadratmiil til ingen Verdens Nytte? Hvfors afleder man ikke Vandet, opdyrker og befolker denne Drk med tre, fire tusinde Menneffer?“ Kjere Ven! Man kan godt høre paa Dig, Du ingen Jæger er. Naar dit Project blev udført, hvad blev der saa af Tredækkerne, af Bildænderne, af Bildgjæsfene, af Rævene og af Urhønsene? Nei lad du kun Bildmosen være det den er! Det er ikke saa slemt at have noget Bildt imellem;

man kan ogsaa blive feed af det Samme evig og altid. Og hvorfor vil du bryde dit Hoved saameget med Befolkningen? den kommer nok af sig selv — godt og vel, om den endda ikke kommer for tidlig. Du har saadan en Gandsø Fau for at faae hele Jorden omrodet. Lad dem først lave godt ved den der er i Arbeide! Og sørg du ikke for din Moder, saalænge din Fader lever! Blive de for mange paa Agrene, faa grave de sig nok ud i Moserne. Og da Farvel Sagt! Urhøns ville ikke findes andre Steder end i Museer og paa Malerier; Harer forskrives fra Siberien og holde Priis med Skilpadder. Ugerhøns ville faae Rang med Fasaner, og Brokfugle med Ortulaner. Rige Folk ville drive Luxus til den højeste Grad ved at have Lunde paa to, ja maaskee tre Skjepper Lands Størrelse, for at kunne slyde en eller to Snepper om Aaret. Den der fanger en Kramsfugl vil misundes; og at slyde en Bekkasin vil gjøre Epoke i et Menneskes Liv. Men de Fattige ville, som i Irland, leve af Kartofler fra første Januari til sidste December; og naar disse slaae fejl, døe af Hunger i tusindeviis. Seg for min Deel seer hellere een feed Bekkasin, end tusinde forsultede Mennesker. Og lyses da hermed Fred over Bildmosen og alle andre Moser og Heder i Landet.

XXIX.

Rubjerg og Lönstrup.

Jeg saae engang i Aalborg en Bonde, hvis hele Udvortes var mig saa sælsomt, at jeg ikke kunde betvinge min Nysgjerrighed efter at kjende Noget til det der boede indenfor dette Brængebillede af et Ansigt. — For at undgaae den trættende Gjentagelse af: Jeg sagde — Han sagde — vil jeg hidsætte vor Samtale med kortere Belægning.

Jeg. Goddag!

Han. Tak!

J. Hvor er Du fra? min gode Ven!

H. Fra den anden Side Fjorden.

J. Det kan jeg nok høre paa dit Maal, du er fra Vendsyssel; men hvor i Vendsyssel?

H. Langt nord fra.

J. Det er godt nok; men endnu er jeg lige flog.

J. Hvad for et Herred boer Du?

H. Det veed jeg inte.

J. Det var artig. Hvad hedder da din Herredsfoged?

H. Han hedder — ja hvad er det nu de kalde ham — jeg tykker, det er Krigsraad. —

J. Hvad hedder da din Præst?

H. De kalde ham Hr. Provst.

J. Hæ! Har han ikke et Navn da?

H. Sou.

J. Men hvad for et Navn? der er saa mange Navne.

H. Jeg troer snart, at han skriver sig Lund.

J. Ah! saa er du maaskee fra Dronninglund Sogn?

H. Det kunde nok være.

J. Men fra hvad for en Fjerding?*)

H. Fra een af de nordre Fjerdinger.

J. Imen hvad for een af dem?

H. Ja—h — naar jeg endelig skal sige det, saa troer jeg, de kalde den Dorfs Fjerding.

Engen skal nu troe, at det var af Eenfoldighed, han trak saa vidt og bredt ud med det rette Svar, som han kunde givet strax paa det første Spørgsmaal! — Det var Mistroiskhed — diplomatisk Forsigtighed; han kunde jo aldrig vide, i hvilken Hensigt en Mand af een af de andre Stænder — til hvem Bonden ikke nærer nogen ubetinget Fortrolighed — en Bildfremmed, med Briller paa Næsen, vilde udfritte ham om hans Bopæl.

„Hvorfra dog dette hæslige Træk af Mistænke-

*) Det store og folkerige Dronn. Sogn er inddeelt i 7 Fjerdinger, hver med sin Sognesoged.

lighed i Bondenaturen?" — Fra Klostrene og fra Herregaardene — fra Skriverstuer og Studerekamre og Torve og Pakhuse; men ikke fra Taghytterne. — Endnu mindre skal du troe, at min jydsk Bonde — eller min Wendelbo, siden vi nu ere deroppe — er feig, fordi han faaledes vrider og snoer sig, inden han vil ud med Navnet paa hans Hjemstavn. Er han først kommen til det Punct, at Snildhed, List, Udflugter intet nytte, da bruger han — liig den omringede Bjørn — sine Kræfter til det yderste, „lige til den sidste Negl.“

„Vel! Vel! men hvad kommer alt dette Rubjerg og Lønstrup ved? — Ikke videre, end at Lønstrup nu just forekom mig som et Symbol paa Wendelboens mistænksomme Forsigtighed, og Rubjerg et andet paa hans ubøjelige Standhaftighed. — See kun hvor lønligt han har forstukket sig mellem Bankerne og Havet! du vilde neppe have fundet den uden Vejviser. Det seer ud, som om den havde isinde at flygte fra Wendesysel, og laae her blot og ventede paa Skibe. — Og lig nu op til Rubjerg Kirke! hvor stolt den staaer der paa den høje stejle Klint, og trodser baade Stormen og Havet — en Skoldvagt som aldrig afløses. Derfor have og de brittaniske Sømand personificeret den, og omdøbt den til „Robert Knud.“

„Naar det skal være, saa skal det være.“ Det er Bendelboens Ultimatum. Og drives han dertil, saa kan du være vis paa, han vrøvler ikke længere, men holder i ad ultimum. Det var Bendelboer, eller Syder med Bendelboer i Spidsen, der, fordrevne af Havet, uddroge at søge sig et andet Hjem, med Kaarden i Haanden gjennemvandrede mange Riger, indtil de omsider med Kaarden indtog, og med Kaarden i tvende Aarhundreder værgede Aages og Ebbes Rige paa hiin Side Alperne. — Det var Bendelboer, der fulgte Præste-Knud fra Liimsfjorden og til Alteret i Albani Kirke. — Det var „Goden Bendelboe,“ som lod sig nedhugge hist oppe i „Hannesland,“ for han vilde ikke flye.“ — Det var Bendelboer, med hvilke Clemens først slog de guldbesporede Herrer, og siden stormede Randers; hvor de vel bleve overvundne, men af „Buurøllet.“

Saadanne Karle kunne vel ogsaa bruges, naar det gjælder Danmarks Forsvar og Frelse.

XXX.

Strandvejen.

Tænk for alting ikke paa den der ved Dresund!
hvor man en heel Time rejser igjennem bare Haver og

Lystlunde, og mellem hele Gader af bare Lyststeder, det ene smukkere end det andet; hvor Flora idelig tilvifter os sin berusende Duft, og Pomona frister os med fine ambrosiske Frugter; hvor Havet med fine Snekker slynger sig lyseblaa tindrende, liig en Canal besejlet af Svaner; hvor, paa de milde Midsommersdage, hele Hovedstadens pyntelige Verden iler caravaneviis frem og tilbage mellem de røgoverhvævede Huse derinde og de løvomhvævede Telte derude. — Nej nej! det er en ganske anden Strandvej, jeg nu vil føre Dig. — Ja! det gaaer an: vi har netop Ebbe, og saa kunne vi age paa den nys overskyllede Havstok.

Naa! hvad siger Du om saadan en Chaussée! fast, uden at være haard — glat, uden at være slibrig — det kalder jeg en rigtig Macadamisering! — Hvor lang den er? — det var ogsaa et Spørgsmaal! — Fire Mile — jeg troer, at Du ordentlig keder Dig. Har Du ikke hele tre Elementer at forlyste Dig ved: Vand til Benstre, Sand til Høire og Luft ovenover? Hvad vil Du mere? Tænd Din Pibe! saa har Du tillige det fjerde Element. — Og see engang hvilken behagelig Afverling: der rager et Bragstykke en Stump af en Forstavn, glindsende sort op af den hvide Sand — der staaer en Strandmaage og nedhulker en Fisk — der staaer Kølen af en fordums Sejler med fine

nøgne afbrækkede Ribbeen — der løber en rødbenet Strandryle, — der er nok et Brag, og nok eet, og see her! her til Højre viser sig midt i Klinten en Strimmel Martørv! Seer Du vel! af denne Tørve- masse fremspire svære Betragtninger: har her engang været Tørv, saa har her og været en Mose — har her været Mose, har her ogsaa været fersk Vand, Kjer, Eng, Vegetation — og er dette saa, da har Havet hermed ingen Forbindelse havt, det har været langt borte herfra — godt og vel, om Landet ikke har været langt bredere, saa bredt maaskee som det øvrige Benschysel her syden for — og godt og vel, om ikke denne hele smalle Landtunge — Sandtunge vilde jeg sige — efterhaanden bliver Fylding i Kattegattet — „Det skeer ikke; hvad skulde der saa blive af Østers- bankerne: det skeer ikke.“ — Nej, det er ogsaa sandt; dem havde jeg reent glemt. — „Huh! der finde vi atter et Brag; det er en frygtelig Kyst — Kan du ingen Strandingshistorier? men virkelige“ — Jo vel kan jeg saadanne, og det sande, og dertil ganske ny, som for Exempel:

Der inde i Krogen paa Tversted Forstrand kom da for en halvsnes Nar siden et Skib til Ulykke, som der gjør saamange. Det var en stor Brig, en Engelskmand, og han hug paa den yderste Reule.

Det faae Nogen inde paa Landet, og saa samlede Folk til. Men de kom ikke bare for at see til; de satte Baad ud, for at redde Besætningen. Det holdt haardt: de bleve kastede ind igjen, og de stampede ud igjen; og endelig langt om længe naaede de Briggen; og de arme Engelskmænd vare ikke sene til at jumpene ned i Redningsbaaden. Capitainen var den sidste, for han vilde haavt sin Rummunk med, og den kunde han ikke finde, fordi han var fuld.

Da de nu alle vare komne paa tør Land, takkede Engelskmændene af oprigtige Hjerter dem, der havde vovet deres Liv for at frelse dem; men Capitainen spurgte efter Rum. Da deraf intet havde, udsendte han ligeledes af et oprigtigt Hjerte de inderligste Forbandelser over de Danske, og bad dem om at gaae til Helvede. Dette gjorde de rigtignok ikke; men derimod plejede de Bæstet saavel som de Andre skibbrudne, og lod dem saa fare hvor de vilde. Enten det nu var til Helvede eller til en anden Plads, veed jeg ikke; men jeg haaber, at Capitainen i Gladstrand har forsynet sig med en fyldt Rummunk til videre Rejse. — Der er ved denne Begivenhed noget høist sælsomt, ja ganske anomalisk. Naar ellers Nogen strander, da er et af to gjerne Tilfældet: enten er Capitainen ædru og alle Folkene fulde, eller

ogfaa ere de allesammen ædrue. Det sidste indtræffer, naar nogen strander for Alvor; det første, naar det er en Spøg, Captainen og Rhederne have for med Udfurandørerne. Det er en Selvfølge: at denne Maade at strande paa er ikke nær saa farlig, som den Unden.

XXXI.

Milerne.

Den smalle firemiillange Landstrimmel eller Sandstrimmel, som ender vor Halvøe mod Norden, kan man uden at bruge nogen halt Vignelse, kalde „Sjyllands Hals, Hoved og Neb.“ Men Halsen hælder mod Osten; Hoved og Neb stikke lige ud ad den samme Kant. Havskummet i Blæst kan forestille Kammen paa Hovedet; og om Natten er Fyrtaarnet dets Dje. — Besterhavet krummer idelig, skjøndt umærkelig paa denne løse Hals; vil og engang — længere hen i Tiden, end Nogen af os kan tænke maa skee — fortære den ganske, og derved gjøre Benschysel til et hovedløst Bryststykke. — Den Dag den Sorg! — Lad os nu bestige een af hine umaadelige Sanddriver der Norden for Raabjerg Præstegaard! — Men, tag Dig iagt! det har fat Havvandet herind i Dalene. Bunden er løs og bund-

løb; det kunde gaae Dig som Junkeren af Ravenswood: Du kunde drukne i Sandet. Det er en Belting eller en Grød; men Gud naade den, der kommer midt i Fadet! „Hvor Du ej kan den lige Vej komme, der vandrer Du udenom!“ —

Nu ere vi da herovenpaa dette bevægelige Bjerg, der, som Ossian siger om Kong Bairbor „forandrer sin Skikkelse ved hver en Vind.“ Betragt først Besterhavet! — „Jeg har allerede betragtet det saa tidt, og hørt saamegen Snak om det, at jeg er feed deraf, og hellere betragter Gadedammen der nede ved Præstegaarden.“ — Saa finder vel Østfiden heller ikke Naade for Dine Dine — undtagen det skulde være Østersbyen Kalbek histnede — see da mod Norden! — „Hm — Sand!“ — længere! — „Sand.“ — længere! — „Sand og Vand — og Noget ligesom en Række af mørke Vandfugle — en Svane ved den ene Ende —“ — Og en Trane ved den anden. Det er Skagen, Kjere! Dine Bildcender ere Byens Huse: Svanen er den gamle Kirkes Taarn og Tag; thi saa høit har nu Flyvesandet opdyngtet sig om Murene, at den Tid ej kan være langt borte, da Din Svane har dukket sig i Sandhavet, for aldrig mere at komme op igjen. — Hvad jeg — for Rimets Skyld — kaldte en Trane, der ved Østenden af Byen — det er hver-

ken meer eller mindre end et Fyrtaarn. Dg for at Du kan faae Troen ihcænde; saa lad os nu affted derhen!

XXXII.

S k a g e n.

Hvergang jeg tænker paa denne Bye og dens Beboere, falde mine Tanker strax hen paa Havmaager: for hvem Vandet er det Meste og Landet det Mindste; Vandet giver Føden, og Landet allene Fodfæste til at fortære den: paa Vandet er Færdsel, paa Landet er Hvile. — Disse Maager, der ofte bedække Strandbredden i talløs Mangfoldighed, ere forekomne mig som afdøde Skavboers Sjæle, der endnu fortsætte dette Livs Jdræt, Sagten efter Kuller og Flynder. Denne Indbildning har virkelig faaet ydermere Næring, naar disse hvide Fugleslokke ved min Nærmelse hævede sig, og i faa Djeblikke forsvandt, som om de sammensmelte med Luften eller med Bølgernes Skum. — Men det er nok af Phantasie; Lad Virkelighed træde istædet!

Skagen bestaaer egentlig af tvende Byer: den gamle og mindste paa Vestkysten, og den nye, som er langt den største, mod Østen. Om denne sidste er her Talen. — Her leve i de mørke tjærede Træhuse, der ere henstrøede i henved en halv Miils

Strækning langs med Bugten mod Syden, et tusinde Mennesker eller Flere, og leve saavel, at kun Een af halvtredshindstyve trænge til Andens Hjelp. — „Hvoraf?“ — Af at fange Fisk og Mennesker. Gammelstrand i Kiøbenhavn, og Fisketorvet i Gothenburg, flere af vore egne Smaasøsteder ere glade ved Skagens Fiskere. Og under dette Hensyn passer atter hiin Vignelse om Nebet; thi af den velspækkede Kroe udhulker det Føde til mange Tusinder. — Derhos bjerge Skagens Søgutter, foruden mangt et Menneskeliv, mangen Ladning; og dette møjefulde, farefulde Arbejde er vel og sin Løn værd. At denne stundum kan være lidt høiere end almindeligt — naar nemlig en Skibsfører kommer ædru og alle hans Folk berusede paa Grund — det var vel ej heller saa ganske urimeligt: saadan en Slughals af en Søfugl stopper paa eengang sin Kroe saa fuld, at den kan trænge til at lettes.

„Skagen er dog en Kjøbstad; har den da Intet som var værdt at see? offentlige Steder — Spadseregange —“ Aajo! den har hele to Spadseregange. Den ene af disse er en stor Høj eller Banke, beplantet med — Marehalm, Bleggraat paa Graagult; thi Højen er dannet af Flyvesand. Dette Forlystelsessted besøges — naar det er godt Vejr, som det rigtignok sjelden er — af Byens kvindelige Beboere. Hvad de

der egentlig mere sig med, skal jeg lade usagt; thi da jeg var deroppe, blæste det, som det plejer at gjøre de 364 Dage af Aaret; og da ulejliges man en Smule af Flyvesandet. — Men kommer Nogen af mine Læsere did til Sjællands Nordkap, og lyste at see dets Baurhall, da spørge man allene efter „Sladderbakken!“

Den anden Spadseregang falder i en ganske anden Smag. Det er en Lund, anlagt af en Lund, som har gjort Lige for sit Navn — „Gavn af Navn“ — som forhaabentlig vil glæde Skavboerne ved et langt længere Liv, end det som ellers vorder Lunderne til Deel. — Naar Du, min Rejsende! har moret Dig *ad libitum* paa Sladderbakken, saa spørg om: hvor Byfogden boer! — Dersom det da er den samme, der modtog den stakkels Præst i Spentrup med arabisk (jeg siger blot saa med Hensyn til Sandet) Gjæstfrihed, da vil han vise Dig noget Utroligt — jeg havde nær sagt: Umueligt. Blomsterhave, Frugthave, Lystskov, og det just ikke i det ganske Smaa, lønner her den menneskelige Flid og Udholdenhed. Naar man kommer fra Drken mod Syden, hvor vederqvæges, forlystes da Sjæl og Sind, og det gennem alle Sandfer! Det jævne Løv, den smilende Blomsterpragt, den søde Drift, de muntre Fugletoner, de liflige Frugter — Alt forener sig her, for at bringe

Hidrejsen i Forglemmelse; det er fra Styr og lige ind i Elysium. Om endog Havets Brusen trænger ind til dit Dre, det er kun en Efterlyd af Livets overvundne Storme.

XXXIII.

G r e n e n . *)

Nu staaer jeg her, kan ikke komme længer;
 Nordhavet sin Vølgebjerger slænger
 Ind over Revet brølende.
 De koge, boble, fraade nølende,
 Til Andre drive dem,
 Og Bindstød rive dem
 Henud til nok en Dands i Kattegat.
 Det Rev et Fløj paa Sjyllands Top er sat:
 Fra Besten hveger det,
 Mod Østen peger det,
 For alle Himlens Vinde svajende
 Som Kongevimpel vajende,
 Det viser Havet, hvor Orloggens Torden
 I Lyn og Damp har rystet gamle Norden.

Det viser Landet, hvor de Gamle mødte
 Saa tidt i varme Vaabendands, og blødte.

*) Skagens Rev.

Usalig Ære vunde de.
 Og Sæd til nye Broderkrige funde de:
 I Arv til Sønnen gif
 Det Had, som Sønnen fik
 Betalt i Benneres og i Frenderes Blod.
 Ryk op! Ryk op hiin onde Tvedragtsrod!
 Bort Sværd fra Lænderne!
 Ræk sammen Hænderne
 I her paa Sletten! I paa Bjerget! Slaae
 En Kjæde, Sværdet værge maae!
 For den hver Nordboe glad sit Blod udøse!
 Ej fremmed Vold, ej List den da skal løse.

